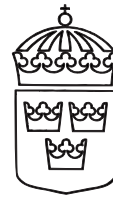

Regeringens skrivelse

2009/10:174

Redogörelse för det svenska ordförandeskapet i
Europeiska unionens råd andra halvåret 2009

Skr.
2009/10:174

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 31 mars 2010

Fredrik Reinfeldt

Birgitta Ohlsson
(Statsrådsberedningen)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Skrivelsen innehåller en kortfattad redogörelse för det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd 2009. I skrivelsen beskrivs hur ordförandeskapet förbereddes inom Regeringskansliet, hur det genomfördes och de viktigaste resultat som uppnåddes. Dessutom lämnas en kostnadsredogörelse. En mer utförlig redogörelse för beslut och händelser i EU under 2009 finns i Årsboken om EU 2009 (regeringens skrivelse 2009/10:150).

4.6	EU, närområdet och världen.....	32	Skr. 2009/10:174
4.6.1	Den europeiska utrikestjänsten.....	32	
4.6.2	Fortsatt utvidgning.....	33	
4.6.3	Relationerna med närområdet.....	33	
4.6.4	Förstärkt samarbete och politisk aktörsroll i världen.....	34	
4.6.5	Utveckling av EU:s krishanteringsförmåga....	36	
4.6.6	Utvecklingsfrågor med fokus på klimat och demokrati.....	37	
4.6.7	Ökad frihandel.....	37	
5	Europaparlamentet.....	39	
5.1	Arbetet inför ordförandeskapet.....	39	
5.2	Arbetet under ordförandeskapet och framträdanden på politisk nivå i Europaparlamentet hösten 2009.....	39	
6	Mötesverksamheten i Sverige.....	41	
6.1	Allmänt.....	41	
6.2	Förberedelser och genomförande.....	41	
6.3	Samarbetspartner.....	42	
6.4	Ekonomiska aspekter.....	42	
6.5	Miljöaspekter.....	43	
6.6	Tolkregimer.....	43	
7	Kommunikation om ordförandeskapet.....	44	
7.1	Allmänt.....	44	
7.2	Visuell identitet.....	44	
7.3	Webb.....	45	
7.4	Media.....	45	
7.5	Internkommunikation.....	46	
7.6	Information och dialog.....	47	
7.7	Kultur och främjande.....	47	
8	Kostnadsredogörelse.....	49	
8.1	Principer för fördelningen av de extra medel som tillfördes.....	49	
8.2	Uppföljning och prognos.....	50	
	Bilaga 1 – Svenska ordförandeskapets framträdanden i Europaparlamentet.....	51	
	Bilaga 2 – Regeringskansliets officiella möten i Sverige under EU-ordförandeskapet.....	61	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 mars 2010.....	69	

Regeringens målsättning för EU-ordförandeskapet var att genomföra ett effektivt, öppet och resultatinriktat ordförandeskap i hela Europas intresse och driva EU:s gemensamma sakfrågor och de svenska prioriterade frågorna framåt.

Det svenska ordförandeskapet representerade också EU i dess relationer till tredjeland och bidrog därmed till att stärka EU:s roll som global aktör. Regeringen har under ordförandeskapsperioden bekräftat sin ambition att tillhöra EU:s kärna och Sveriges roll i EU har stärkts. Detta är viktigt att ta tillvara i det fortsatta arbetet.

Det svenska ordförandeskapet ägde rum under en omvälvande period i det europeiska samarbetet. Ordförandeskapsförberedelserna inom Regeringskansliet inleddes i större omfattning under 2007. I planeringsarbetet togs hänsyn dels till att ett nyvalt Europaparlament skulle formera sig efter valet i juni 2009, dels till att mandatperioden för den sittande kommissionen skulle löpa ut under hösten och en ny utses. Dessutom fanns osäkerheter kring Lissabonfördragets eventuella ikraftträdande. Samtidigt var också viktiga sakfrågor i ett avgörande skede under det svenska ordförandeskapet, inte minst EU:s arbete inför den internationella klimatkonferensen i Köpenhamn i december 2009 och uppföljningen av den ekonomiska och finansiella krisen. Ordförandeskapsplaneringen krävde således stor flexibilitet för att hantera både de institutionella frågorna och de utmaningar som den finansiella och ekonomiska krisen samt klimatfrågan innebar.

Sverige ingick i en trio tillsammans med Frankrike (ordförande hösten 2008) och Tjeckien (ordförande våren 2009). Det gemensamma 18-månadersprogrammet utformades sammantaget på ett välbalanserat sätt och svenska intressen omhändertogs väl. Detta stärkte kontinuiteten i EU:s arbete och det svenska ordförandeskapet.

Arbetet med det svenska 6-månadersprogrammet och Sveriges prioriteringar inleddes under 2008 och intensifierades under 2009. Regeringens två övergripande ambitioner var att EU skulle fortsätta att ta ansvar för klimathotet och att EU skulle gå starkt ur den ekonomiska krisen. Andra viktiga prioriteringar var att EU skulle fortsätta att utvecklas mot ett tryggare och öppnare Europa genom antagandet av ett ambitiöst Stockholmsprogram, att EU skulle anta en särskild strategi för Östersjön samt att EU:s roll som global aktör skulle stärkas och fortsatta framsteg nås i utvidgningsprocessen. De institutionella frågorna var likaledes viktiga, och om Lissabonfördraget ratificerades av alla medlemsstater måste fördraget sjösättas i god anda och ges en smidig och fungerande praktisk tillämpning från första början.

Under det svenska ordförandeskapet genomfördes ett omfattande arbete för att praktiskt förbereda ikraftträdandet av *Lissabonfördraget*. I september 2009 utnämndes José Manuel Barroso till att fortsätta som ordförande för Europeiska kommissionen. Den 2 oktober röstade irländarna ja till fördraget. Sedan medlemsstaterna vid Europeiska rådet den 29–30 oktober enats om att ge Tjeckien ett förtydligande angående tillämpningen av stadgan om de grundläggande rättigheterna skrev landets president Václav Klaus under den tjeckiska ratifikationen av

Lissabonfördraget. Vid ett extra möte med stats- och regeringscheferna den 19 november nåddes politisk överenskommelse om att utse Herman van Rompuy till vald ordförande i Europeiska rådet för en period på två och ett halvt år och Catherine Ashton till hög representant för utrikes- och säkerhetspolitik för en period på fem år. Alla förberedelser kunde därmed fullbordas för ett ikraftträdande av Lissabonfördraget den 1 december 2009.

På *klimatområdet* präglades det svenska ordförandeskapet, både förberedelsearbetet och genomförandet, av att Sverige skulle leda EU vid partsmötet för FN:s klimatkonvention i Köpenhamn i december 2009. Klimatarbetet inleddes i juli 2009 med ett informellt miljöministermöte. Därefter vidtog ett intensivt arbete i miljørådet, Ekofin och Europeiska rådet för att utveckla EU:s position. En omfattande EU-ståndpunkt antogs vid miljørådet i oktober, vilken bekräftades och förtydligades av Europeiska rådet den 29–30 oktober. Europeiska rådet antog också slutsatser om klimatfinansiering och ställde sig bakom kommissionens uppskattningar om att det totala behovet av finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländer beräknas uppgå till ca 100 miljarder euro årligen 2020, liksom bedömningen att 22–50 miljarder euro per år bör komma från internationell offentlig finansiering. Ett extra miljørådsmöte arrangerades den 23 november med syfte att förbereda miljöministrarna för förhandlingarna i Köpenhamn. Vid Europeiska rådets möte den 10–11 december beslutade EU om att bidra med 2,4 miljarder euro per år under perioden 2010–2012 till s.k. snabbstartsfansiering av insatser för anpassning till klimatförändringarnas effekter och utsläppsbegränsningar i utvecklingsländer, särskilt i de mest sårbara och minst utvecklade länderna.

Klimatmötet i Köpenhamn den 7–18 december gav inte det resultat som EU hade hoppas på. Genom Köpenhamnöverenskommelsen lades dock en grund att arbeta vidare ifrån. Vid miljöministermötet den 22 december 2009 enades ministrarna om att EU bör fortsätta att ha höga ambitioner och visa ledarskap i klimatarbetet. Ordförandeskapet uppmanade också kommissionen att ta fram en analys av utfallet och förslag till vägen framåt.

Det svenska ordförandeskapet ägde rum i spåren av den värsta *ekonomiska krisen* sedan 1930-talet. Således blev en viktig uppgift att hantera uppföljningen av krisen och lägga grunden för tillväxtarbetet för nästa årtionde. Arbetet inriktades på att utarbeta strategier för avveckling av genomförda stödåtgärder när tiden är mogen samt på att enas om åtgärder för att förbättra stabiliteten i och tillsynen över det finansiella systemet. Den nya tillsynsstrukturen kommer att innebära en förbättrad övervakning av EU:s finansiella sektor, ökad harmonisering av tillsynsområdena inom EU samt förbättrade förutsättningar för att upptäcka risker i tid. Det antogs också en allmän inriktning om ändringar i kapitaltäckningsdirektiven. Ändringarna innebär skärpta kapitaltäckningsregler och bindande regler för ersättningsystem, inklusive begränsning av bonusar.

Det svenska ordförandeskapet tog fram ett nytt program på det rättsliga och inrikes området för perioden 2010–2014. Programmet, som kallas *Stockholmsprogrammet*, antogs av Europeiska rådet den 11 december 2009. Under det spanska ordförandeskapet ska en handlingsplan avseende genomförandet av Stockholmsprogrammet arbetas fram. En

viktig utgångspunkt för det svenska ordförandeskapet var att tydligare än tidigare fokusera på den enskildes rättigheter. Det svenska ordförandeskapet ville säkerställa att när EU under de kommande åren vidtar åtgärder för att öka den gemensamma tryggheten bör dessa åtföljas av initiativ som stärker rättssäkerheten och skyddet för individen. Enligt regeringens uppfattning uppfyller Stockholmsprogrammet de uppsatta ambitionerna.

EU:s strategi för Östersjöregionen antogs vid Europeiska rådets möte den 29–30 oktober 2009. Strategin är ett resultat av ett målmedvetet arbete inför och under det svenska ordförandeskapet. Den utgår ifrån fyra utmaningar som Östersjöområdet står inför: en miljömässigt hållbar region, en region i tillväxt, en tillgänglig och attraktiv region samt en trygg och säker region. EU:s strategi för Östersjöregionen är det första exemplet på en makroregional strategi och öppnar för nya möjligheter för ett gränsöverskridande arbetssätt grundat på ett gemensamt makro-regionalt sammanhang.

Det svenska ordförandeskapets målsättning var att stärka *EU som global aktör* med en tydlig agenda för fred, utveckling, demokrati och mänskliga rättigheter. Strävan var att utveckla EU:s förmåga att agera vid internationella kriser, stärka samarbetet med viktiga partners och bidra till samverkande EU-insatser inom så väl utrikes- och säkerhetspolitik som handels- och utvecklingspolitik. Ordförandeskapets målsättning var också att verka för fortsatta *framsteg i utvidningsprocessen*.

Målsättningarna uppnåddes. Flera konkreta steg framåt togs i utvidningsprocessen. Samarbetet med EU:s närområde utvecklades, särskilt genom genomförande av det Östliga partnerskapet, och samarbetet med en rad viktiga partners i världen stärktes. Under det svenska ordförandeskapet lades grunden för kommande beslut om den europeiska utrikes-tjänsten, som skapar bättre förutsättningar för att genomföra en effektiv och samstämmig extern politik. De resultat som uppnåddes under det svenska ordförandeskapet, såväl på det utrikes- och säkerhetspolitiska området som på det utvecklingspolitiska och det handelspolitiska området, bekräftar EU:s utveckling som en allt viktigare global aktör. Under ordförandeskapet hölls *toppmöten med Brasilien, Indien, Kina, Ryssland, Sydafrika, Ukraina och USA*. Mötena innebar att flera konkreta steg togs mot ett fördjupat samarbete mellan unionen och dessa länder. Totalt hölls ca 200 tredjelandsmöten, varav ett 50-tal på ministernivå.

Under ordförandeskapet genomförde Regeringskansliet sammanlagt *111 möten och konferenser* i Sverige. Det praktiska och logistiska genomförandet rönne betydande uppskattning. I *kommunikationsarbetet* låg fokus på media och webb som de viktigaste kanalerna att nå medborgarna. Kommunikationen präglades av öppenhet, begriplighet och saklighet. Kostnaderna för ordförandeskapet har rymts inom anslagna budgetramar.

EU-ordförandeskapet omfattade en mycket stor mängd aktiviteter. Nedanstående redogörelse utgör inte en fullständig redovisning av ordförandeskapet, utan speglar det övergripande förberedelsearbetet samt de sakfrågor som faller inom de prioriterade områdena under ordförandeskapet. För en mer utförlig redogörelse av sakfrågorna under ordförandeskapet hänvisas till årsboken om EU 2009 (regeringens skrivelse 2009/10:150).

1 Inledning

Den 1 juli–31 december 2009 var Sverige ordförande i EU:s råd. Sverige ledde rådet och fungerade som motor i EU:s lagstiftande och politiska arbete. Som ordförandeland hade Sverige den viktiga uppgiften att agera i alla medlemsländers intresse och opartiskt medla fram överenskommelser. Det svenska ordförandeskapet hade också beredskap att hantera oförutsedda händelser.

För att förankra ordförandeskapet i Sverige hade regeringen kontinuerliga kontakter med riksdagen, men också med företrädare för arbetsmarknadens parter, näringslivet och enskilda organisationer inför och under ordförandeskapet. Det genomfördes också flera aktiviteter över hela landet för att stimulera EU-debatten.

Regeringens målsättning för ordförandeskapet var att genomföra ett effektivt, öppet och resultatinriktat ordförandeskap i hela Europas intresse och driva EU:s gemensamma sakfrågor och Sveriges prioriterade frågor framåt.

Det svenska ordförandeskapet representerade också EU i dess relationer till tredjeland och bidrog därmed till att stärka EU:s roll som global aktör. Genom ordförandeskapet har regeringen bekräftat sin ambition att tillhöra EU:s kärna och Sveriges roll i EU har stärkts. Detta är viktigt att ta tillvara i det fortsatta arbetet.

2 Förberedelsearbetet

Ordförandeskapsförberedelserna inom Regeringskansliet inleddes i större omfattning under 2007. Utgångspunkten var att såväl förberedelsearbetet som genomförandet av ordförandeskapet i största mån skulle bedrivas inom ramen för Regeringskansliets ordinarie organisations- och arbetsformer. Det överordnade samordningsansvaret lades på Statsrådsberedningen.

2.1 Organisation

Statsminister Fredrik Reinfeldt var högst ansvarig för regeringens arbete inför och under ordförandeskapet. EU-minister Cecilia Malmström var ansvarig för samordningen av förberedelsearbetet inom Regeringskansliet. På tjänstemannaplanet svarade Statsrådsberedningens kansli för samordning av EU-frågor (EU-kansliet) för samordningen av förberedelsearbetet i nära samråd med EU-representationen i Bryssel och departementen.

Under ordförandeskapet arbetade regeringen och Regeringskansliet enligt gängse ansvarsuppdelning. Statsministern ledde regeringens arbete. Statsråden och departementen fortsatte att driva ärenden under respektive ansvarsområde. Ordförandeskapsfrågor diskuterades regel-

bundet i allmän beredning. Samtliga statsråd och departement förberedde ordförandeskapet inom sina respektive ansvarsområden bl.a. genom omfattande resor och möten med kollegor i medlemsländerna och nyckelpersoner inom EU:s institutioner i framför allt Bryssel. EU-representationen i Bryssel spelade en viktig roll i detta arbete.

För att driva på arbetet med prioriterade frågor utsågs ett antal ansvariga nyckelpersoner för sakområdena klimat, ekonomisk kris, Stockholmsprogrammet, Östersjöstrategin och utvidgning.

På tjänstemannaplanet genomfördes ordförandeskapet huvudsakligen i den befintliga linjeorganisationen med undantag av framför allt mötes- och kommunikationsverksamhet.

För att säkerställa att agerandet under ordförandeskapet var tydligt och samordnat upprättades ett forum i Statsrådsberedningen för samråd och informationsutbyte mellan Regeringskansliet i Stockholm och EU-representationen i Bryssel. Uppgiften var att överväga handlingslinjer, säkerställa att ordförandeskapet ”talade med en röst”, besvara hastigt uppkomna frågor samt att i tid identifiera eventuella problem. Regelbundna morgonmöten hölls under ledning av statssekreteraren för utrikes- och EU-frågor hos statsministern, biträdd av EU-ministerns statssekreterare och med deltagande av företrädare för berörda departement samt, via videolänk, EU-representationen. Härmed garanterades ordförandeskapets ledning en övergripande bevakning av förhandlingsarbetet, insikt om utvecklingen i EU:s medlemsstater och om mediernas rapportering om aktuella sakfrågor.

Inför ordförandeskapet genomfördes vissa tidsbegränsade personalförstärkningar inom Regeringskansliet för att hantera den extra arbetsbelastningen. Totalt anställdes ca 200 personer som förstärkning på departementen, utlandsmyndigheterna och de särskilda ordförandeskapssekreterierna. EU-representationen förstärktes med ca 60 personer.

Ett särskilt sekretariat för mötesverksamheten, Sekretariatet för EU-möten i Sverige (SES-09), inrättades den 1 januari 2008 (se avsnitt 6). Sekretariatet var ansvarigt för det logistiska och praktiska genomförandet av möten i Sverige under ledning av förvaltningschefen i Regeringskansliet och med en generalsekreterare som chef. Sekretariatets organisation bestod av drygt 60 personer. Under högnivåmötena togs dessutom ett varierande antal deltidsanställda mötesattachéer i anspråk.

Ett kommunikationssekretariat (KOM-09) inrättades i Statsrådsberedningen den 1 september 2008, som en sektion inom EU-kansliet. KOM-09 fick i uppdrag att inför och under ordförandeskapet svara för de övergripande kommunikationsfrågorna i Sverige och utomlands liksom internt i Regeringskansliet. KOM-09 svarade framför allt för informationen på ordförandewebben. Totalt arbetade ca 23 personer på KOM-09 under perioden 1 september 2008 till och med 31 mars 2010 (se avsnitt 7).

Det kompetensutvecklande arbetet bedrevs i ett nära samarbete mellan Statsrådsberedningens EU-kansli och Förvaltningsavdelningen genom RK Kompetens (FA RK Kompetens). Det formella ansvaret för de kompetensutvecklande insatserna låg på SB EU-kansliet. FA RK Kompetens ansvarade för genomförandet av de kompetensutvecklande insatserna (se avsnitt 2.2).

En grundläggande utgångspunkt var att hela Regeringskansliet skulle involveras i de utbildningsinsatser som ett EU-ordförandeskap kräver. Särskilt fokus lades på statsråd och statssekreterare, inklusive deras politiska staber, ordföranden i arbetsgrupper och kommittéer i EU:s ministerråd samt enhetschefer. I gruppen ”ordföranden” ingick även medarbetare vid EU-representationen i Bryssel.

Under våren 2008 koncentrerades de kompetensutvecklande insatserna på utbildningar om procedurer och de institutionella ramarna med fokus på ordförandens roll. Från och med juni 2008 och året ut koncentrerades insatserna på utbildningar i förhandlingskunskap och mötestekniker. Under våren 2009 fokuserades verksamheten på kompetensutvecklande insatser för statsråden, statssekreterarna och deras politiska staber. Vid sidan av de ovan nämnda utbildningarna erbjöds löpande ett antal skraddarsydda seminarier för t.ex. EU-samordnare, informatörer och administrativ personal.

En annan form av kompetensutveckling erbjöds genom program för korttidstjänstgöring vid svenska utlandsmyndigheter, vid EU-representationen i Bryssel och vid Europeiska kommissionen.

2.3 Tillsättning av arbetsgruppsordförande

En väsentlig uppgift för ordförandeskapet är att leda arbetet i rådets arbetsgrupper och kommittéer, där de olika sakfrågorna bereds på tjänstemannanivå.

Nomineringsprocessen för tillsättningen av ordföranden inleddes hösten 2007 med utgångspunkt i riktlinjer från Statsrådsberedningen om t.ex. språkkunskaper, EU-erfarenhet, förhandlingsteknik samt personliga egenskaper.

Totalt utsågs ca 250 ordföranden till 200 aktiva arbetsgrupper samt kommittéer under rådet.

3 Sakfrågorna

Det svenska ordförandeskapet ägde rum under en omvälvande period i det europeiska samarbetet. Planeringsarbetet krävde dels hänsyn till att ett nyvalt Europaparlament skulle formera sig efter valet i juni 2009, dels till att den sittande kommissionens mandat skulle löpa ut och en ny utses. Dessutom fanns osäkerheter kring Lissabonfördragets eventuella ikraftträdande. Samtidigt var viktiga sakfrågor i ett avgörande skede, inte minst EU:s arbete inför den internationella klimatkonferensen i Köpenhamn i december 2009 och uppföljningen av den ekonomiska och finansiella krisen.

Ordförandeskapsplaneringen krävde således stor flexibilitet för att hantera både de institutionella frågorna och den rörliga materia som den finansiella och ekonomiska krisen och klimatfrågan innebar. Det inventeringsarbete av sakfrågorna som påbörjades i Regeringskansliet våren 2007 låg till grund för arbetet med 18-månadersprogrammet för de franska, tjeckiska och svenska ordförandeskapen samt det svenska 6-månadersprogrammet. Regeringen hade kontinuerliga kontakter med riksdagen liksom med företrädare för arbetsmarknadens parter, näringslivet och enskilda organisationer om sakfrågorna inför och under ordförandeskapet. EU-minister Cecilia Malmström genomförde också flera aktiviteter för att stimulera EU-debatten med sikte på ordförandeskapet. Bland dessa kan nämnas en turné till samtliga län, ”Samtal Europa”, där aktuella EU-frågor diskuterades med företrädare för den lokala och regionala nivån i länen samt öppna lunchseminarier runt om i Sverige där temat var det svenska ordförandeskapet.

3.1 18-månadersprogrammet

I syfte att effektivisera planeringen av rådets verksamhet ska s.k. 18-månadersprogram för rådets verksamhet tas fram av de tre berörda ordförandeskapen i nära samarbete med kommissionen.

Sverige ingick i en trio tillsammans med Frankrike (ordförande hösten 2008) och Tjeckien (ordförande våren 2009). Innan kontakter togs med Frankrike och Tjeckien samlades erfarenheter från den tidigare trios arbete in, parallellt med att aktuella frågor på dagordningen identifierades internt i Regeringskansliet.

Fem särskilt viktiga områden för det svenska ordförandeskapet identifierades under hösten 2007 inför förhandlingarna om 18-månadersprogrammet: 1. Klimat, miljö och energi, 2. Jobb, tillväxt och konkurrenskraft, 3. Ett tryggare och öppnare Europa, 4. Östersjöstrategin och relationerna med närområdet samt 5. EU som global aktör och fortsatt utvidgning. Dessa områden blev vägledande för regeringens arbete med 18-månadersprogrammet och för ett stort antal bilaterala kontakter med medlemsstaterna, institutionerna och tredjeland inför ordförandeskapet. Samtidigt vannlade sig regeringen om att ambitiöst

förbereda och förankra arbetet med hela den ärvda agenda ett ordförandeskap ansvarar för. Skr. 2009/10:174

EU-ministrarna från respektive land ledde triosamarbetet. De hade ett första möte i Prag i september 2007, ett möte som ledde till intensiva bilaterala kontakter med Frankrike, Tjeckien och kommissionen inför att trioordförandeskapet påbörjades samt under de tre ordförandeskapen. Triosamarbetet användes också av berörda i Regeringskansliet för kontaktskapande, förhandling om arbetsfördelning och planering av de tre ordförandeskapen.

Under hösten 2007 och våren 2008 höll regeringen, företrädd av EU-minister Cecilia Malmström, vid ett flertal tillfällen samtal med riksdagens talman och gruppledare om ordförandeskapsplaneringen och om arbetet med 18-månadersprogrammet.

18-månadersprogrammet förhandlades under våren 2008 på tjänstemannanivå och EU-ministrarna från de tre länderna godkände utkastet vid ett möte i Prag i maj 2008. I början av juni ägde en konsultation med nästkommande trio (Spanien, Belgien och Ungern) rum om de långsiktiga frågorna på dagordningen. 18-månadersprogrammet godkändes av rådet den 16 juni 2008. Det presenterades i Europaparlamentet av Frankrikes president Sarkozy i juli varefter en gemensam presskonferens med statsministern och Tjeckiens premiärminister Topolánek hölls.

Sammanfattningsvis innebär 18-månadersprogrammet ett stort mervärde för kontinuiteten i EU:s arbete och för förberedelserna av det svenska ordförandeskapet.

3.2 6-månadersprogrammet

Arbetet med det svenska 6-månadersprogrammet inleddes under 2008 och intensifierades under 2009. Regeringens vision var ett starkt och handlingskraftigt Europa där det gemensamma ansvaret för dagens och morgondagens utmaningar stod i centrum. Det dagliga EU-arbetet under ordförandeskapet skulle styras av ledorden öppenhet, effektivitet och resultatinriktning. Mottot för ordförandeskapet var ”Vi antar utmaningen”.

Förutsättningarna för ordförandeskapet klarnade under våren 2009, även om osäkerheten kring Lissabonfördraget bestod. Utöver de institutionella frågorna, var de viktigaste utmaningarna att hantera den ekonomiska krisen och att samla världen för att möta klimatutmaningarna.

6-månadersprogrammet innehöll två delar. *Den första delen* berörde regeringens två övergripande målsättningar: att EU skulle gå starkt ur den ekonomiska krisen och att EU skulle fortsätta att ta ansvar för klimathotet. Andra viktiga prioriteringar var att EU skulle fortsätta att utvecklas mot ett tryggare och öppnare Europa genom antagandet av ett ambitiöst Stockholmsprogram, att EU skulle anta en särskild strategi för Östersjön samt att EU:s roll som global aktör skulle stärkas och fortsatta framsteg nås i utvidgningsprocessen. De institutionella frågorna var likaledes viktiga. Om Lissabonfördraget ratificerades av alla medlemsstater måste fördraget sjösättas i god anda och ges en smidig och

fungerande praktisk tillämpning från första början. *Den andra delen* av programmet behandlade de viktigaste frågorna inom respektive rådskonstellation: horisontella frågor för ett bättre EU (allmänna rådet), EU som global aktör (rådet för yttre förbindelser), vända den ekonomiska utvecklingen (Ekofinrådet), ett tryggare och öppnare Europa (RIF-rådet), full sysselsättning och en god hälsa (EPSCO-rådet), ett konkurrenskraftigt Europa (konkurrenskraftsrådet), mot en eko-effektiv ekonomi (rådet för transport, telekommunikation och energi), bruka utan att förbruka (jordbruks- och fiskerådet), ett trovärdigt EU för miljön (miljörådet) samt hög kvalitet ger bättre tillväxt (rådet för utbildning, ungdom och kultur).

Regeringen samrådde med riksdagen om ordförandeskaps-prioriteringarna vid flera tillfällen. Samråd ägde rum både i utskotten och i EU-nämnden. Ett flertal partiledaröverläggningar hölls också.

6-månadersprogrammet presenterades den 23 juni 2009 i riksdagen av statsministern och lades samtidigt ut på ordförandeskapets webbplats www.se2009.eu. Statsministern presenterade programmet i Europaparlamentet den 16 juli 2009.

3.3 Mötesdagordningarna

Arbetet med de preliminära dagordningarna för samtliga rådsmöten genomfördes i ett nära samarbete mellan departementen, EU-representationen i Bryssel, rådets generalsekretariat och kommissionens generalsekretariat. En dialog fördes också med Europaparlamentet för att koordinera ärendebehandling mellan rådet och parlamentet.

De preliminära dagordningarna offentliggjordes i juni 2009 och fastställdes av rådet två veckor innan respektive rådsmöte ägde rum.

3.4 Mötesverksamheten

Ordförandelandet ansvarar för planering och genomförande av möten i Bryssel och Luxemburg med rådet, förlikningskommittén och med rådets alla kommittéer och arbetsgrupper. EU-representationen hade ett stort ansvar i planeringen av dessa möten.

Det officiella möteskalendariet omfattar möten med Europeiska rådet, samtliga ministerrådsmöten, informella ministermöten i ordförandelandet samt vissa möten på hög tjänstemannanivå. Arbetet med kalendariet inleddes under hösten 2008. Efter en omfattande koordinering mellan SES-09 i Stockholm och EU-representationen kunde kalendariet presenteras den 1 december, sju månader före ordförandeskapets inledning. Ett reviderat kalendarium publicerades i slutet av januari 2009 till följd av att tidpunkten för det Europeiska rådet i december ändrades för att anpassas till slutförhandlingarna vid klimatkonferensen i Köpenhamn. Några ministerråd fick tidigareläggas. Smärre revideringar av kalendariet genomfördes också under våren 2009.

Under ordförandeskapet sammankallades två extrainsatta informella möten för stats- och regeringschefer: den 17 september för koordinering inför G20 i Pittsburgh och den 19 november för att utse Europeiska

rådets ordförande och unionens höga representant för utrikes- och säkerhetspolitik. Dessutom arrangerades ett informellt koordineringsmöte med stats- och regeringscheferna i samband med klimatkonferensen i Köpenhamn. Ett extra EPSCO-rådsmöte arrangerades den 12 oktober för hantering av svininfluensan och ett extra miljöministerrådsmöte den 23 november för koordinering av EU:s position inför Köpenhamnsrådet. Ett informellt lunchmöte för finansministrarna hölls den 2 september för koordinering inför finansministermötet inom G20 i London den 4-5 september. Ett informellt lunchmöte för jordbruksministrarna hölls i oktober för att hantera frågan om mjölkpriser. Till följd av det extrainsatta mötet för stats- och regeringschefer den 19 november tidigarelades rådsmötet Ekofin (budget) till den 18 november och jordbruks- och fiskerådet förkortades till ett endagsmöte den 20 november vilket kompenseras vid jordbruks- och fiskerådet i december som förlängdes till ett tredagarsmöte den 14–16 december.

Totalt genomfördes under hösten 2009 fem möten på stats- och regeringschefsnivå, vilket är fler än någonsin tidigare, 35 minister-rådsmöten, 67 Corepermöten och 1 919 möten på rådsarbetsgruppsnivå. Dessutom hölls, inom ramen för den s.k. politiska dialogen, ett stort antal möten med länder utanför unionen och med multilaterala organisationer i Bryssel, New York, Stockholm och på en rad andra platser. Förberedelserna för dessa möten, som innefattade sju toppmöten och ett 50-tal möten på ministernivå, krävde omfattande arbete från ordförandeskapets sida.

När det gäller mötesverksamheten i Sverige under ordförandeskapet och de 111 möten och konferenser som arrangerades här, hänvisas till avsnitt 6.

4 Ordförandeskapets resultat

Det svenska ordförandeskapet genomfördes med tydliga prioriteringar. Ordförandeskapet präglades av två övergripande frågor: klimatutmaningen och den finansiella och ekonomiska krisen. Lissabonfördragets ikraftträdande och tillhörande institutionella frågor krävde också stora ansträngningar. Dessutom antogs Stockholmsprogrammet, Östersjöstrategin sjösattes, EU:s roll som global aktör stärktes och framsteg gjordes i utvidgningsprocessen.

Det svenska ordförandeskapet lyckades uppnå långtgående resultat inom samliga prioriterade områden. Dessutom uppnåddes konkreta resultat på en rad andra områden.

Ordförandeskapet hanterade ett antal känsliga frågor, oförutsedda händelser och kriser. Några områden förtjänar att lyftas fram särskilt då hanteringen kom att kräva snabbt agerande från ordförandeskapets sida. *Situationen på mjölkmarknaden* präglade arbetet på jordbruksområdet. Ett jordbruksråd tidigarelades till september för att diskutera situationen. Ett extra lunchmöte med jordbruksministrarna ägde rum i oktober. Hanteringen av *den nya influensan* präglade också ordförandeskapet, särskilt på hälsoområdet men den fick också sektorsövergripande konsekvenser. Ett extra EPSCO-råd hölls den 12 oktober för att diskutera situationen och resulterade i rådsslutsatser. Ordförandeskapet aktiverade vidare en särskild rådsarbetsgrupp för influensahantering för regelbundna möten under hösten. Arbetet i konkurrenskraftsrådet präglades delvis av *situationen i fordonsindustrin*. På utrikessidan krävde bl.a. krisen i *Honduras* och oroligheterna i *Iran*, liksom ett antal andra konflikter, ett omfattande engagemang från ordförandeskapets sida.

4.1 Institutionella frågor

Det svenska ordförandeskapet inleddes under speciella institutionella förutsättningar. Med ett nytt Europaparlament på plats skulle en ny kommission utses. Samtidigt ankom det på ordförandeskapet att verka för målet om Lissabonfördragets ikraftträdande till utgången av 2009 som Europeiska rådet tidigare lagt fast. Detta innebar ett omfattande arbete med institutionella frågor.

4.1.1 Tillsättning av en ny kommission

Vid Europeiska rådet i juni enades stats- och regeringscheferna om att nominera portugisen José Manuel Barroso för en ny period som kommissionens ordförande. I enlighet med junitoppmötets slutsatser konsulterade det svenska ordförandeskapet i början av juli Europaparlamentets gruppledare. Ordförandeskapet sökte och fick därefter stats- och regeringschefernas formella samtycke till nomineringen.

Ur ordförandeskapets synpunkt var det viktigt att få en ny ordförande på plats så snart som möjligt för att upprätthålla kontinuitet och säkerställa en smidig tillsättning av en ny kommission. Samtidigt fanns delade meningar om nomineringsprocessen borde fortgå eller om Lissabonfördragets ikraftträdande borde avvaktas. Det svenska ordförandeskapet kunde vinna stöd för sin linje genom en omfattande kontaktverksamhet, och Europaparlamentet godkände med bred majoritet Barrosos utnämning vid sin session i september.

Förfarandet för att nominera övriga ledamöter i kommissionen kunde föras vidare när det stod klart att Lissabonfördraget skulle träda ikraft och det således klarlagts att kommissionen fortsättningsvis skulle bestå av ledamöter nominerade av unionens alla 27 medlemsländer.

Det formella beslutet om nomineringen av ledamöterna kunde fattas snart efter Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009. Därefter inledde Europaparlamentet sin process för att godkänna den nya kommissionen, en process som avslutades den 9 februari 2010. Den nya kommissionen tillträdde följande dag.

4.1.2 Lissabonfördraget trädde i kraft

När det svenska ordförandeskapet inleddes saknades slutliga godkännanden av Lissabonfördraget i Tyskland, Irland, Polen och Tjeckien.

I juli stod det klart att grunderna lagts för att Irland skulle aktualisera en ny folkomröstning den 2 oktober. Tyskland kunde lämna sin ratifikation i september efter att en nationell lag antagits med anledning av den tyska författningsdomstolens utlåtande om Lissabonfördraget. Efter godkännandet av Lissabonfördraget i Irland och Polens efterföljande ratificering kom utvecklingen i Tjeckien i fokus.

Sedan en grupp ledamöter av den tjeckiska senaten anmält Lissabonfördraget till förnyad prövning i den tjeckiska författningsdomstolen, avvaktade den tjeckiske presidenten med att underteckna den tjeckiska ratifikationsurkunden. Dessutom restes krav om att Tjeckien skulle få ansluta sig till samma protokoll som Storbritannien och Polen om tillämpning av EU:s rättighetsstadga, som genom fördraget görs rättsligt bindande.

Det blev en utmaning på hög politisk nivå att söka enighet kring hur den tjeckiska presidentens krav skulle hanteras. Efter stora ansträngningar lyckades ordförandeskapet få stöd för en uppgörelse vid Europeiska rådets möte den 29–30 oktober om ett klagörande vad gäller Tjeckiens ställning i förhållande till rättighetsstadgan. Detta skapade politiska förutsättningar för en tjeckisk ratifikation i november. Lissabonfördraget kunde träda ikraft den 1 december.

4.1.3 Lissabonfördragets genomförande

Under det svenska ordförandeskapet genomfördes ett omfattande arbete för att praktiskt förbereda Lissabonfördragets ikraftträdande och få på plats de ställningstaganden som krävdes. En rad frågor av såväl politisk

som teknisk natur behövde hanteras för att övergången från tidigare fördrag till Lissabonfördraget skulle kunna ske så smidigt som möjligt. Alla nödvändiga förberedelser kunde fullbordas inför ikraftträdandet och två lägesrapporter till Europeiska rådet i oktober respektive december om Lissabonfördragets genomförande antogs.

Genom Lissabonfördraget införs viktiga förändringar i grundvalen för EU-institutionernas verksamhet. Europeiska rådet får en vald ordförande för två och ett halvt år. Utrikesministrarnas möten leds av unionens höga representant, som också är vice ordförande i kommissionen. Det roterande, sex månader långa ordförandeskapet i rådet koncentreras till övriga rådsformationer.

En stor utmaning för ordförandeskapet var att söka enighet kring utnämningarna av de ledande befattningshavarna. Vid ett extra informellt toppmöte den 19 november nåddes en politisk överenskommelse om att utse belgaren Herman Van Rompuy till vald ordförande i Europeiska rådet och brittiskan Catherine Ashton till unionens höga representant för utrikes- och säkerhetspolitik. Härigenom nåddes politiska förutsättningar för att slutföra frågan om kommissionens sammansättning.

Genom Lissabonfördraget upprättas en gemensam utrikestjänst till stöd för den höga representanten i syfte att effektivisera unionens internationella agerande.

Ordförandeskapet bedömde att det var av stor betydelse att tidigt lägga fast grunderna för hur denna utrikestjänst ska byggas upp och kunde efter ett omfattande förberedande arbete vinna stöd för en rapport, som godkändes vid Europeiska rådet den 29–30 oktober.

I den rapport som antogs läggs grunderna fast för hur utrikestjänsten ska passas in i nuvarande institutionella regelverk, vilken omfattning den ska ha, principer för bemanning och finansiering samt hur EU:s delegationer i tredjeland och vid internationella organisationer ska passas in. Rapporten tjänar som riktlinjer för den höga representantens förslag om utrikestjänsten. I rapporten slogs målsättningen fast att ett rådsbeslut om utrikestjänsten ska fattas till utgången av april månad 2010.

En rad andra åtgärder av teknisk natur förbereddes. Det handlade om åtgärder som var nödvändiga för att unionen och dess institutioner skulle fungera under det nya fördraget från dess ikraftträdande. Det gällde t.ex. en ny arbetsordning för Europeiska rådet och en reviderad arbetsordning för rådet. I dessa fall handlade det i stor utsträckning om att tekniskt reglera eller anpassa regelverket i enlighet med Lissabonfördraget utan att öppna för en närmare diskussion om innehållet i fördraget.

I Europeiska rådets arbetsordning enades man t.ex. om närmare bestämmelser för hur Europeiska rådets möten ska förberedas. I rådets arbetsordning tydliggjordes bl.a. rollfördelningen mellan det allmänna rådet och rådet för yttre förbindelser. Bestämmelserna måste också revideras i ljuset av Lissabonfördragets nya regler om att all lagstiftningsdebatt i rådet ska vara offentlig. I den tidigare regeringskonferensen hade enighet uppnåtts om hur ordförandeskapet i rådet skulle fungera. Under svenskt ordförandeskap löstes, i ett särskilt rådsbeslut, den utestående frågan om hur arbetsgrupperna under rådet för yttre förbindelser ska ledas under Lissabonfördraget.

Europaparlamentet får genom Lissabonfördraget en betydligt större roll som medbeslutare. Det gäller särskilt i rättsliga och inrikes frågor men också inom bl.a. jordbrukspolitiken och i budgetfrågor.

I detta sammanhang uppkom en rad frågor vid övergången till Lissabonfördraget, och ordförandeskapet hade i samråd med medlemsstaterna nära kontakter med Europaparlamentet och kommissionen för att söka nå fungerande lösningar. Det handlade bl.a. om hur man skulle behandla pågående lagstiftningsärenden som under det nya fördraget övergår till medbeslutande, hur praktiska frågor på budgetområdet skulle hanteras samt hur de nya bestämmelserna för delegerade akter och genomförandeakter skulle tillämpas i övergången till det nya fördraget.

På området för rättsliga och inrikes frågor nåddes enighet om ett mandat för den nya kommittén om inre säkerhet (COSI) samt beslut om att reformera rådsstrukturen och uppgifter för arbetsgrupperna på detta område.

Under ordförandeskapet aktualiserades frågan om att införa de tillkommande platserna i Europaparlamentet i enlighet med den politiska överenskommelse som slöts vid Europeiska rådet i juni 2009. I december inkom Spanien med ett förslag till ändring av fördraget som Europeiska rådet överlämnade för yttrande till Europaparlamentet och kommissionen. Ändringsförslaget innebär att de medlemsstater, som genom Lissabonfördraget tilldelas nya platser i Europaparlamentet, ska kunna tillträda dessa redan under innevarande mandatperiod. Det gäller totalt 18 ledamöter varav två är svenska.

4.2 Klimat

4.2.1 Internationella klimatförhandlingar

På klimatområdet präglades det svenska ordförandeskapet, både förberedelsearbetet och genomförandet, av att Sverige skulle leda EU vid partsmötet för FN:s klimatkonvention i Köpenhamn i december 2009. Mötet innebar slutet på en tvåårig förhandlingsprocess med slutmålet att nå fram till ett nytt klimatavtal som skulle kunna ta vid efter Kyotoprotokollets första åtagandeperiod som upphör den 31 december 2012. Förberedelserna för mötet inleddes vid partsmötet på Bali 2007 och intensifierades med det arbetsprogram som beslutades vid partsmötet i Poznan 2008.

4.2.2 Förberedelserna för klimatmötet i Köpenhamn

Det svenska ordförandeskapet inledde klimatarbetet med ett informellt miljöministermöte i Åre den 24–26 juli, som förutom eko-effektiv ekonomi tog upp avgörande frågor rörande EU:s ståndpunkt i klimatfrågan. Miljöministrarna diskuterade gapet mellan lagda bud om utsläppsminskningar och de minskningar som vetenskapen identifierat som nödvändiga, finansieringsfrågan och hur det finansiella ansvaret ska fördelas mellan medlemsstaterna, samt kriterier för att EU ska

uppgadera sina utlovade utsläppsminskningar från 20 till 30 procent till år 2020 jämfört med 1990. Miljöministrarna bekräftade att EU fortsatt borde inta en ledarposition och att uppgraderingen till 30 procent skulle användas som verktyg för att pressa andra parter i förhandlingarna till ökade utsläppsminskningar. Under den tidiga hösten fördjupades därefter arbetet med att utmejsla EU:s förhandlingsmandat inför Köpenhamn genom en omfattande behandling av frågorna på rådsarbetsgruppsnivå och i Coreper. Flera länder, däribland Japan och Ryssland, presenterade högre bud för vilka utsläppsminskningar de var beredda att göra.

Vid informella Ekofin i Göteborg den 1-2 oktober behandlades kostnadseffektiva ekonomiska styrmedel för att minska utsläppen av koldioxid.

Vid miljørådet den 21 oktober antogs en omfattande EU-ståndpunkt inför Köpenhamnsförhandlingarna om samtliga förhandlingsfrågor med undantag för de klimatfinansieringsfrågor som behandlats av Ekofinrådet. Särskilt svåra frågor vid rådsmötet var de som rörde ett långsiktigt mål för utsläppsminskningar för EU, utsläppsmål för internationell sjö- och luftfart, samt överskottet av tilldelade utsläppsrätter i Kyotoprotokollet (AAU:er). Ett långsiktigt mål om 80–95 procent utsläppsminskningar till 2050 för EU kunde antas liksom mål för sjö- och luftfart (10 procent utsläppsminskningar till 2020 för flygsektorn och 20 procent till 2020 för sjöfarten jämfört 2005). Enighet kunde också nås om att förekomsten av stora AAU-överskott kan vara ett problem från en miljöintegritetssynpunkt, om en tydligare hållning rörande beräkningsregler för upptag av koldioxid i skog och ifråga om nya incitament för minskad avskogning (REDD).

Den 20 oktober behandlade Ekofinrådet klimatfinansieringsfrågor, dock utan att nå enighet. Istället antogs slutsatser i dessa frågor av Europeiska rådet den 29–30 oktober. Europeiska rådet ställde sig bakom kommissionens uppskattningar om att det totala behovet av finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländer beräknas uppgå till ca 100 miljarder euro årligen 2020, liksom bedömningen att 22–50 miljarder euro per år bör komma från internationell offentlig finansiering. Europeiska rådet fastslog att alla länder, utom de minst utvecklade, bör bidra till klimatfinansieringen och att bidragen bör ske utifrån en fördelningsnyckel som baseras på länders BNP och utsläppsnivåer. Europeiska rådet betonade vikten av internationellt offentligt stöd för snabbt igångsättande och noterade kommissionens uppskattning av det totala behovet på ca 5–7 miljarder euro per år 2010–2012 med särskild betoning på de minst utvecklade länderna. Vidare framhölls att EU, under vissa villkor, är redo att ta sin skäligen andel av behoven av offentlig finansiering, såväl på kort sikt fram till 2012 som på medellång sikt fram till 2020. Parallellt med klimatfinansiering bör alla parter försäkra sig om att en sådan finansiering inte underminerar eller äventyrar kampen mot fattigdom och fortsatta framsteg mot Millennieutvecklingsmålen. Europeiska rådet bekräftade även miljørådets slutsatser och förtydligade på några punkter EU:s hållning.

Ett extra miljørådsmöte arrangerades den 23 november. Syftet var att förbereda miljöministrarna för förhandlingarna i Köpenhamn och komma överens om hur EU:s ståndpunkt från oktober bäst skulle användas. Inga slutsatser antogs vid detta möte.

Vid Europeiska rådets möte den 10–11 december beslutade EU om att bidra med 2,4 miljarder euro per år under perioden 2010–2012 till s.k. snabbstartfinansiering av insatser för anpassning till klimatförändringarnas effekter och utsläppsminskningar i utvecklingsländer, särskilt i de mest sårbara och minst utvecklade länderna.

Med grund i den resa till samtliga 26 övriga medlemsstater som miljöministern genomförde under 2009 kunde det svenska ordförandeskapet med gott förtroende företräda EU i de internationella och multilaterala möten om klimatfrågan på olika nivåer som ägde rum under hösten. Det gäller den informella s.k. Grönlandsdialogen under danskt ledarskap, möten inom G8 och Major Economies Forum, liksom högnivåmötet om klimatfrågan i FN:s generalförsamling den 22 september. Major Economies Forum blev under 2009 en viktig diskussionsplats för ministrar ansvariga för klimatfrågan inför Köpenhamnmötet. Vid mötet i L'Aquila, Italien, som hölls på stats- och regeringschefsnivå, antogs en deklaration som gav stöd för det mål som EU formulerat om att begränsa den globala temperaturhöjningen till under två grader.

4.2.3 Klimatmötet i Köpenhamn och Copenhagen Accord

Klimatmötet i Köpenhamn den 7–18 december gav inte det resultat som EU hade hoppats på. Skälet till detta var det bristande förtroendet mellan parterna som präglade klimatförhandlingarna och motsättningar i synen på sakfrågorna. Förhandlingarna i de två spåren – fortsatta åtaganden under Kyotoprotokollet (KP) respektive framtidsspåret (Long-term Cooperative Action, LCA) hade under höstens tre förhandlingsmöten inte gjort några verkliga framsteg i majoriteten av substansfrågorna. Ett undantag var förhandlingarna om anpassning till klimatförändringarnas effekter. Under Köpenhamnmötet skedde i de flesta frågor inga avgörande förhandlingsgenombrott. Flera länder ansåg att Köpenhamnmötet brast i rent procedurmässiga frågor, vilket bidrog till de rådande motsättningarna.

På initiativ av EU och Danmark samlades ett 30-tal stats- och regeringschefer under de sista dygnet i Köpenhamn, vilket resulterade i det som kallas Copenhagen Accord (Köpenhamnsöverenskommelsen). De parter som arbetade fram Köpenhamnsöverenskommelsen svarar för omkring 80 procent av de globala utsläppen. Köpenhamnsöverenskommelsen lägger fast målsättningen att temperaturökningen inte ska överstiga 2 grader, det s.k. tvågradersmålet. Vidare åtar sig de utvecklade länderna att, under 2010–2012, bidra med 30 miljarder USD till klimatåtgärder i utvecklingsländer. På lång sikt är målsättningen att mobilisera 100 miljarder USD per år 2020. Vidare görs åtaganden om att etablera en Copenhagen Green Climate Fund samt en högnivåpanel som ska se över de finansiella flödena. Köpenhamnsöverenskommelsen innehåller också framsteg när det gäller frågan om minskad avskogning samt ambitioner om ökad tekniköverföring.

Alla parter till klimatkonventionen kunde inte ställa sig bakom Köpenhamnsöverenskommelsen, vilket innebar att den endast noterades av klimatkonventionens parter. Parterna fattade dock beslut om att förhandlingsarbetet som bedrivits i två förhandlingsspår sedan Bali 2007 ska fortsätta under 2010. Målet angavs vara att vid nästa partsmöte i

4.2.4 Miljöministermötet den 22 december

Vid miljørådet i Bryssel den 22 december diskuterade miljöministrarna utfallet av Köpenhamnsmötet. Diskussionen sammanfattades i ordförandeskapsslutsatser. I slutsatserna konstaterades att Köpenhamnsöverenskommelsen är ett första steg som involverar flertalet parter och att överenskommelsen ger grund för åtaganden och det fortsatta arbete med finansiering av utsläppsminskning, anpassning och avskogning. Vidare konstaterades nödvändigheten av en snabb tidtabell med tydlig deadline och att EU bör fortsätta att ha höga ambitioner och visa ledarskap i klimatarbetet. Ordförandeskapet uppmanade också kommissionen att ta fram en analys av utfallet och förslag till vägen framåt.

4.3 Ekonomi och sysselsättning – EU stärkt ur den ekonomiska krisen

Det svenska ordförandeskapet ägde rum i spåren av den värsta ekonomiska krisen sedan 1930-talet. Det blev en viktig uppgift att hantera uppföljningen av krisen och lägga grunden för tillväxtarbetet för nästa årtionde. Arbetet med att stärka Europas konkurrenskraft bl.a. genom en eko-effektiv ekonomi fick stort genomslag. Vidare inriktades EU-arbetet under svenskt ordförandeskap på att inleda en kontrollerad avveckling av genomförda krisåtgärder samt på att enas om åtgärder för att förbättra stabiliteten i och tillsynen över det finansiella systemet. Det svenska ordförandeskapet agerade även för att EU skulle vara en stark röst för frihandel.

Den negativa utvecklingen har vänt och EU är på väg ur den ekonomiska krisen.

4.3.1 Finanspolitisk exitstrategi

En prioriterad fråga i Ekofinrådet var att enas om principer för hur EU:s medlemsstater ska fasa ut de finanspolitiska stimulansåtgärder som vidtagits under krisen samt hur balans i de offentliga finanserna ska återupprättas.

Vid Ekofinrådets informella möte i Göteborg den 1–2 oktober enades finansministrarna om principerna för den s.k. finanspolitiska exitstrategin. De s.k. Göteborgsprinciperna inkluderar en väl avvägd startpunkt för återtagande av de extraordinära stimulansåtgärderna, ytterligare strukturell konsolidering på mer än 0,5 procent av BNP per år, strukturreformer för att stärka sysselsättning och potentiell tillväxt, inklusive arbetsmarknadsreformer och långsiktiga investeringar samt stärkta nationella finanspolitiska ramverk.

Ekofinrådet antog slutsatser om exitstrategin vid sitt möte den 20 oktober och beslutade dessutom att budgetkonsolidering bör inledas i

samtliga medlemsstater senast under år 2011, under förutsättning att kommissionens prognoser även fortsättningsvis pekar på en stabil återhämtning. Principerna för exitstrategierna bekräftades av Europeiska rådet den 29–30 oktober.

De exitstrategier som överenskoms i rådet är en viktig del i arbetet med att säkra en rättvis och ansvarsfull tillämpning av stabilitets- och tillväxtpakten. Under det svenska ordförandeskapet fattades vid två tillfällen beslut om inledandet av s.k. underskottsförfaranden. På Ekofinrådets möte den 7 juli beslutades att underskottsförfaranden skulle inledas för Litauen, Lettland, Malta, Polen och Rumänien. Vid Ekofinrådets möte den 2 december beslutades vidare att underskottsförfaranden skulle inledas även för Österrike, Belgien, Tjeckien, Tyskland, Italien, Nederländerna, Portugal, Slovakien och Slovenien.

De underskottsförfaranden som beslutades under det svenska ordförandeskapet ska ses som ett första konkret steg i medlemsstaternas finanspolitiska exitstrategier.

4.3.2 Stödåtgärder för banksektorn

För att lindra finanskrisens effekter och upprätthålla kreditförsörjningen till hushåll och företag har många medlemsstater vidtagit omfattande stödåtgärder riktade till banker och andra finansiella institut. Det var för ordförandeskapet en prioriterad uppgift att inleda arbetet med att ta fram en samordnad exitstrategi från stödet. Ekofinrådet den 2 december enades om ett antal övergripande principer för hur det fortsatta behovet av krisåtgärder ska utvärderas och hur åtgärderna på sikt ska avvecklas. Ekofinrådet kom överens om att stödåtgärderna riktade mot banksektorn ska finnas kvar så länge det är motiverat av stabilitetsskäl och att möjligheten att få garantier för bankernas upplåning ska avvecklas före möjligheten att få kapitaltillskott.

4.3.3 G20

G20 har under 2009 övertagit rollen som det centrala organet för global ekonomisk-politisk samordning. EU representeras i G20 av ordförandeskapet och kommissionen. Under ordförandeskapet deltog Sverige på samtliga G20:s möten som representant för EU.

Inför varje G20-möte togs det fram EU-gemensamma positioner som EU:s representanter förde fram. Syftet var att EU ska tala med en gemensam röst i G20 samt att EU-länder som inte är G20-medlemmar ska kunna få insyn och inflytande i G20-arbetet. Det svenska ordförandeskapet hade målet att genomföra ett transparent och ambitiöst samordningsarbete i framtagandet av dessa positioner.

Även om överenskommelser i G20 inte är av bindande karaktär får de i praktiken stort inflytande på de områden och institutioner de berör. Vid höstens G20-möten nåddes överenskommelser om bl.a. bibehållande av finans- och penningpolitiska stimulanser samt statligt stöd till finansiella institutioner som ska dras tillbaka på ett samordnat sätt när återhämtningen är säkrad, finansiellt stöd till utvecklingsländer, påbörjad

reformer av representationen och styrningen i IMF och Världsbanken, skärpt finansmarknadsreglering vad gäller bl.a. kapitaltäckningskrav för finansiella institutioner samt bonus- och ersättningsprinciper.

Överenskommelsen inom G20 under våren 2009 om att förbättra transparensen på skatteområdet var ett av skälen till att kommissionen lade fram ett meddelande om god förvaltningssed på skatteområdet. Det utmynnade i rådsslutsatser om att påskynda arbetet bl.a. med ändringar i sparandedirektivet med sikte på en politisk överenskommelse under hösten 2009 samt att fortsätta ansträngningarna att hitta lösningar på kvarstående frågor i de föreslagna direktiven om administrativt samarbete respektive indrivning. Det intensiva arbete som sedan bedrevs under det svenska ordförandeskapet ledde fram till kompromisstexter som alla medlemsstater i princip kunde ställa sig bakom.

4.3.4 Finansmarknadsreglering

I syfte att stärka finansmarknadernas motståndskraft mot framtida kriser presenterade kommissionen den 23 september 2009 ett antal lagförslag som innebar att en ny arkitektur för finansiell tillsyn i EU etableras. Förslagen avsåg tillskapandet av dels ett makroorgan för övervakning av systemrisk, dels tre EU-myndigheter inom de tre sektorerna bank, värdepappersmarknader och försäkring.

I oktober antog Ekofinrådet en allmän inriktning om etableringen av ett nytt råd för övervakning av systemrisk på makronivå i EU. Vid Ekofinrådets möte i december enades finansministrarna om en allmän inriktning även om förordningsförslagen avseende etableringen av de tre nya EU-myndigheterna. Europeiska rådet i december välkomnade den allmänna riktlinje som rådet uppnått. Den nya tillsynsstrukturen kommer att innebära en förbättrad övervakning av EU:s finansiella sektor, ökad harmonisering av tillsynsområdena inom EU samt förbättrade förutsättningar för att upptäcka risker i tid.

På ytterligare ett område lyckades ordförandeskapet nå framgång. Ekofinrådet antog i november en allmän inriktning om ändringar i kapitaltäckningsdirektiven. Ändringarna innebär skärpta kapitaltäckningsregler och detaljerade, bindande regler för ersättningssystem, inklusive begränsning av bonusar. Ändringarna syftar till att öka de finansiella företagens motståndskraft och undvika överdrivet risktagande i dessa företag.

Arbetet med att utveckla och stärka EU:s olika arrangemang för stabilitet och krishantering tog viktiga steg framåt under det svenska ordförandeskapet. Den 20 oktober antog Ekofinrådet slutsatser om olika åtgärder inklusive en ny arbetsplan för det närmaste året. Arbetet har inletts med en fördjupad policykoordinering inom EU samt att stärka EU:s förmåga att hantera problem i gränsöverskridande banker inklusive frågor om bördefördelning av eventuella statliga kostnader.

Grunden för en återhämtning av ekonomin ligger i öppna, inkluderande och väl fungerande marknader inom och utanför EU. Den inre marknaden är grundbulten i det europeiska samarbetet. Under det svenska ordförandeskapet låg fokus på att stärka och förbättra den inre marknads funktionssätt med syfte att göra det lättare för konsumenter och företagare att ta tillvara dess fördelar, bl.a. tog förhandlingarna om direktivförslaget om konsumenträttigheter betydande steg framåt.

Ett mycket viktigt steg för en fördjupad inre marknad togs av konkurrenskraftsrådet i december när samtliga medlemsstater, efter decennier av förhandlingar, enades om en allmän inriktning för EU:s patentförordning samt rådslutsatser om den föreslagna patentdomstolen. EU-patentet och en enhetlig europeisk patentdomstol kommer att främja innovation och ge europeisk industri stärkta möjligheter att konkurrera på den globala marknaden. Under hösten arbetade även ordförandeskapet intensivt med att säkerställa att tjänstedirektivet genomfördes i tid och i samtliga medlemsstater.

Det svenska ordförandeskapet tog tillsammans med kommissionen initiativet till ”Single Market Award”. Syftet med priset är att lyfta fram betydelsen av den inre marknaden, öka medvetenheten om möjligheterna med den fria rörligheten av personer, varor, tjänster och kapital inom EU för att stärka ekonomin och sysselsättningen.

4.3.6 Konkurrenskraft och fler jobb

Den ekonomiska krisen kan också innebära möjligheter till industriell förnyelse och omställning. Potentialen för starkt konkurrenskraft och nya jobb som en eko-effektiv ekonomi kan medföra diskuterades därför i konkurrenskrafts-, miljö-, energi-, jordbruks- samt transport-, telekom- och energirådet.

I december antog konkurrenskraftsrådet slutsatser om ett konkurrenskraftigt, innovativt och eko-effektivt Europa. Slutsatserna betonade vikten av bästa möjliga ramvillkor för företagande och lyfte fram principen om att ”tänka småskaligt först”. Vidare betonades behovet av att utveckla den inre marknaden och att intensifiera EU:s arbete med forskning och innovation samt att små och medelstora företag har en avgörande betydelse för Europas ekonomi. Vikten av att EU:s marknad fortsätter att vara öppen mot omvärlden lyftes fram liksom att EU:s och andra marknaders öppenhet regelbundet utvärderas.

Vidare var arbetet med att åstadkomma bättre lagstiftning och regelförenkling högt prioriterat. Detta är viktigt inte minst för att förbättra situationen för de små och medelstora företagen i EU. Frågan lyftes fram i alla berörda rådskonstellationer.

Under ordförandeskapet gavs entreprenörskap särskild uppmärksamhet. I synnerhet lyftes kvinnors företagande, och dess potential att bidra till ökad tillväxt, fram. Bl.a. lanserades ett europeiskt nätverk av ambassadörer för kvinnors företagande under ordförandeskapets Business Week i Stockholm.

Även betydelsen av ett väl fungerande transportsystem samt den roll IT och elektronisk kommunikation spelar för Europas konkurrenskraft lyftes fram. På transportområdet prioriterades EU:s transportpolitik efter 2010, effektiv logistik för godstransporter samt ny teknik och intelligenta transportsystem. På det IT-politiska området prioriterades frågan om EU:s IT-politik efter 2010 samt användningen av radiospektrum. Därutöver lade ordförandeskapet stor kraft på att slutföra telekompaketet i förlikningsförhandlingarna med Europaparlamentet.

4.3.7 Fler jobb och fler i arbete

Arbete utgör den viktigaste grunden för ekonomisk och social välfärd för såväl den enskilde som för samhället. En stabil grund måste byggas för att säkra arbetsmarknaderna och trygghetssystemen i Europa. Ordförandeskapets arbete inriktades därför mot åtgärder som begränsar arbetslösheten, främjar ett ökat arbetskraftsdeltagande och minskar utanförskapet, samtidigt som grunden läggs för en hög och långsiktigt hållbar sysselsättning. Ansvar för arbetsmarknadspolitiken och socialpolitiken ligger hos medlemsstaterna. Mervärdet i samarbetet på EU-nivå inom dessa områden ligger främst i erfarenhetsutbyte och åtaganden om att nationellt vidta åtgärder som ökar sysselsättningen.

Mot denna bakgrund enades EPSCO-rådet den 30 november om slutsatser om att skapa mer inkluderande arbetsmarknader.

Genom slutsatserna och diskussionerna som förts under ordförandeskapet etablerades ”utanförskapsfrågan” på Europeanivå. Ett tydligt budskap lämnades till Europeiska rådet och kommissionen om inriktningen på nästa tillväxt- och sysselsättningsstrategi med mål om full sysselsättning genom ökat arbetskraftsutbud och minskat utanförskap. Denna diskussion inleddes vid det informella mötet för arbetsmarknads- och socialförsäkringsministrar, då också brett stöd fanns för vikten av mer inkluderande arbetsmarknader genom en aktiv arbetsmarknadspolitik i samspel med en aktiv socialförsäkringspolitik. Under ordförandeskapet nåddes även politisk enighet inom både EPSCO-rådet och Ekofinrådet om att kortsiktiga åtgärder i krisens spår inte får omintetgöra utsikterna för att lyckas med långsiktiga utmaningar samt att arbetskraftsdeltagande måste upprätthållas i krisens spår.

På EPSCO-rådet antogs också rådsslutsatser om vikten av att främja kvinnors delaktighet och ökad jämställdhet på arbetsmarknaden för att möta EU:s långsiktiga utmaningar.

På initiativ av det svenska ordförandeskapet och kommissionen presenterades den 30 november en skrift med medlemsstaternas bästa och mest innovativa arbetsmarknadsåtgärder, för att möta effekterna av en kraftig konjunkturedgång. Skriften går under namnet ”Recovering from the Crisis – 27 ways of tackling the employment challenge”. Samtliga 27 medlemsländer har varit med och bidragit med exempel på åtgärder.

Hanteringen av den ekonomiska krisen genom åtgärder i det korta perspektivet fick inte överskugga de långsiktiga utmaningarna. Det var därför viktigt att under det svenska ordförandeskapet föra diskussionen om efterföljaren till Lissabonstrategin, EU 2020, framåt.

Diskussioner kring centrala frågor för den framtida strategin fördes och slutsatser antogs i ett antal berörda rådskonstellationer under hösten (bl.a. i Ekofinrådet, EPSCO-rådet, konkurrenskraftsrådet, miljørådet, transport-, telekom- och energirådet samt rådet för utbildning, ungdom och kultur). En första policydiskussion fördes även i allmänna rådet.

Arbetet i rådet föregicks av ett antal högnivåkonferenser och informella ministermöten. Syftet var att identifiera och enas kring centrala områden som den framtida strategin bör fokusera på och bädda för ett bra beslut under det spanska ordförandeskapet. Det handlade bl.a. om vikten av att främja extern och intern öppenhet och en väl fungerande inre marknad, säkra hållbara offentliga finanser för framtida investeringar och välfärd, öka arbetskraftutbudet och minska utanförskapet, visa på kopplingen mellan jämställdhet och ekonomisk tillväxt, skapa en grönare ekonomi och ett innovativt företagsklimat samt främja investeringar i humankapital och forskning.

4.4 Rättsliga och inrikes frågor – ett Stockholmsprogram som värnar trygghet och enskildas rättigheter

Det rättsliga och inrikespolitiska området omfattar bl.a. räddningstjänst, polis- och tullsamarbete, straff- och civilrättsligt samarbete, asyl, migration, visering och kontroll av de yttre gränserna. Inriktningen för samarbetet fastställs i fleråriga strategiska arbetsprogram. Det första programmet antogs 1999 i Tammerfors. Därefter följde Haagprogrammet som löpte ut i december 2009. På basis av ett meddelande från kommissionen som presenterades den 10 juni 2009 utarbetade det svenska ordförandeskapet ett nytt program för perioden 2010–2014. Programmet, som kallas Stockholmsprogrammet, antogs av Europeiska rådet den 11 december 2009. Under det spanska ordförandeskapet ska en handlingsplan för genomförandet av Stockholmsprogrammet arbetas fram.

4.4.1 Det svenska ordförandeskapets ambitioner

En viktig utgångspunkt för det svenska ordförandeskapet var att tydligare än tidigare fokusera på den enskildes rättigheter. Det svenska ordförandeskapet ville säkerställa att när EU under de kommande åren vidtar åtgärder för att öka den gemensamma tryggheten, t.ex. åtgärder för att motverka terrorism, organiserad brottslighet och olaglig invandring, bör dessa åtföljas av initiativ som stärker rättssäkerheten och skyddet för individen, t.ex. i form av minimirättigheter för tilltalade i brottmål, förbättrat skydd av och stöd till brottsoffer, utvecklade regler för dataskydd,

rättigheter för migranter och en effektiv och rättvis prövning av asylansökningar. Enligt regeringens uppfattning uppfyller Stockholmsprogrammet de uppsatta ambitionerna.

Skr. 2009/10:174

4.4.2 Innehållet i programmet – en sammanfattning

Större fokus på enskildas intressen och rättigheter

I ett *inledande kapitel* i programmet definieras de politiska prioriteringarna på området samt vilka verktyg som krävs för att prioriteringarna ska kunna omsättas i konkreta åtgärder. Det understryks att medborgarnas intressen och behov ska vara utgångspunkten för samarbetet de kommande åren. Det slås också fast att det är av största betydelse att åtgärder för att bekämpa brottslighet och åtgärder för att slå vakt om den enskildes rättigheter är förenliga och ömsesidigt förstärker varandra. Som viktiga verktyg för att programmet ska kunna genomföras framhålls en ökad kunskap om och förtroende för varandras rättsliga system bl.a. genom utbildningsåtgärder och effektivare genomförande av beslutade åtgärder. Även betydelsen av en förbättrad kommunikation med medborgarna liksom en förbättrad dialog generellt med det civila samhället understryks.

Det *andra kapitlet* ägnas åt olika åtgärder för att främja medborgarnas rättigheter. Det konstateras att EU bygger på gemensamma värderingar och respekten för grundläggande rättigheter. En viktig åtgärd är därför en så snabb anslutning som möjligt av EU till Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Stockholmsprogrammet innehåller också ett särskilt avsnitt om brottsoffers rättigheter liksom ett avsnitt om processuella rättigheter för misstänkta och tilltalade i brottmål. Dataskyddsfrågor behandlas utförligt i ett särskilt avsnitt i programmet med bl.a. en klar ambition att säkerställa en övergripande strategi för skyddet av personuppgifter inom EU och i förbindelse med andra länder. I övrigt behandlas i kapitlet åtgärder för att säkerställa rätten till fri rörlighet, respekten för mångfald och skyddet av de mest utsatta och då bl.a. åtgärder för att säkerställa barns rättigheter. Avslutningsvis innehåller kapitlet också åtgärder för att åstadkomma ökat deltagande i unionens demokratiska liv, bl.a. vikten av öppenhet i beslutsfattandet och tillgången till handlingar liksom ett avsnitt om konsulärt samarbete.

Det rättsliga samarbetet

Det *tredje kapitlet* behandlar det rättsliga samarbetet. Utvecklingen inom det rättsliga samarbetet har sedan länge byggt på principen om ömsesidigt erkännande, dvs. att en dom eller ett beslut från en medlemsstat ska kunna erkännas och verkställas i de andra medlemsstaterna utan onödiga hinder. Denna princip uttrycks nu i fördraget. I Stockholmsprogrammet föreslås det att principen om ömsesidigt erkännande ska kunna tillämpas på i princip alla typer av domar och beslut på straffrättsområdet. Ett antal åtgärder för att stegvis åstadkomma detta anges. På civilrättsområdet upprepas det sedan tidigare

uppsatta målet att avskaffa exekvaturförfarandet, dvs. det särskilda förfarandet som annars krävs för att få ett avgörande från en medlemsstat verkställbart i en annan, liksom att principen om ömsesidigt erkännande bör kunna utsträckas till nya områden. Programmet innehåller också åtgärder som innebär en möjlighet till viss harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning när så bedöms nödvändigt för att t.ex. säkerställa vissa grundläggande rättigheter eller underlätta tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande. I sammanhanget nämns t.ex. gemensamma lagvalsregler vid skilsmässa, något som redan fanns omnämnt i Haagprogrammet. När det gäller tillnärmningen av materiella regler på straffrättsområdet (brottsrekvisit och påföljder) uppmanas kommissionen att utreda om innehållet i de redan antagna rambesluten är tillräckligt eller om det finns ett behov av ytterligare tillnärmning. Kommissionen och rådet uppmanas också att fortsätta utvecklandet av modellbestämmelser för straffrättens utformning i olika EU-instrument. Eurojusts fortsatta utveckling lyfts fram och här nämns utvecklandet av en europeisk åklagare som ett av flera alternativ för framtiden. Kapitlet om det rättsliga samarbetet innehåller också ett avsnitt om att underlätta enskildas tillgång till rättslig prövning, i synnerhet i mål som berör parter i flera länder.

Trygghet och säkerhet

Det fjärde kapitlet ägnas åt åtgärder för att stärka den gemensamma säkerheten. En strategi för den inre säkerheten ska utarbetas för att ytterligare förbättra samarbetet för att bekämpa organiserad brottslighet, terrorism och andra hot. I övrigt föreslås en rad åtgärder vad gäller bl.a. en mera genomtänkt strategi för informationsutbyte och förbättrat utnyttjande av ny teknik. Europols roll lyfts fram. Inom området organiserad brottslighet kan särskilt noteras de åtgärder som föreslås mot människohandel och sexuellt utnyttjande av barn. Bl.a. föreslås att det ska övervägas om en särskild koordinator på EU-nivå ska inrättas för en bättre samordning av insatserna mot människohandel. På terrorismbekämpningsområdet konstateras att mycket redan har åstadkommit och att arbetet nu i högre grad bör inriktas på förebyggande åtgärder och bekämpandet av finansiering av terrorism. Programmet lyfter även tydligt fram att upprätthållande av internationell rätt inklusive mänskliga rättigheter är en integrerad del i kampen mot terrorism samt att det internationella samarbetet utanför EU fortsätter och intensifieras. Kapitlet avslutas med ett avsnitt om civilskydd. Vikten av det nationella ansvaret för detta område betonas, liksom värdet av att stärka det samarbete som redan existerar och att utveckla samarbetet med framför allt med FN. En integrerad ansats eftersträvas för insatser före, under och efter en katastrof. Inom området CBRN (kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära händelser) kommer arbetet med det nyligen beslutade handlingsprogrammet att vara i fokus under de kommande åren. Beträffande kritisk infrastruktur lyfter programmet fram vikten av att direktivet på området genomförs.

Förvaltningen av de yttre gränserna behandlas i det femte kapitlet. Utgångspunkten är att EU ska underlätta tillträde till unionen samtidigt som en hög säkerhetsnivå bevaras. Förstärkt gränskontroll får inte

påverka tillgången till internationellt skydd. Det föreslås att medlemsstaternas operativa samarbete genom ”Europeiska byrån för förvaltning av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser” (Frontex) ska förbättras och att Frontex operativa förmåga bör stärkas. Vidare erinras om vad som sägs i Haagprogrammet om en fortsatt diskussion om möjligheterna att införa en gemensam gränskontrollstyrka. Det fastslås att informationssystemen för Schengensamarbetet (SIS II) och viseringar (VIS) ska införas och att förvaltningen av dem skulle kunna säkerställas genom inrättande av en byrå. Viseringspolitiken lyfts fram som ett viktigt verktyg i unionens utrikespolitik. Inrättandet av en gemensam Schengenvisering som, om möjligt, skulle kunna utfärdas av gemensamma viseringscentra föreslås.

Asyl, migration och yttre förbindelser

I det *sjätte kapitlet*, som behandlar asyl och migrationspolitiken, slås fast att en av EU:s största utmaningar i framtiden är att hantera migrationsströmmarna till unionen och att väl hanterad migration kan vara positivt för alla berörda parter. Inledningsvis erinras också om de fem åtagandena som fastställdes i den europeiska paktens för invandring och asyl. I det sammanhanget betonas vikten av att genomföra och vidareutveckla EU:s globala ansats för migration och att migrationsfrågorna tydligare integreras i fler av EU:s politikområden, inte minst i den gemensamma utrikespolitiken. Vidare understryks vikten av att partnerskap med tredjeländer fördjupas. Kapitlet tar också upp betydelsen av en samstämmig politik för utveckling med utgångspunkt i migration, liksom sambanden mellan klimatförändringar, migration och utveckling. Det slås vidare fast att arbetskraftsinvandring kan bidra till ökad konkurrenskraft och ekonomisk vitalitet. EU behöver en gemensam och flexibel ram för arbetskraftsinvandring som bättre motsvarar den ökade rörligheten. Integrationspolitiken bör syfta till att garantera tredjelandsmedborgare som är bosatta i EU rättigheter som är jämförbara med EU-medborgares. En översyn av familjeåterföreningsdirektivet och en gemensam samordningsmekanism till stöd för medlemsstaternas integrationsinsatser föreslås. Kontrollen av olaglig invandring bör förbättras med fokus på framför allt återvändandepolitiken. Ensamkommande barn från tredjeländer behandlas i ett särskilt avsnitt och kommissionen ges i uppdrag att ta fram en handlingsplan med åtgärder som har barnets bästa som utgångspunkt.

I kapitlet behandlas avslutningsvis det gemensamma europeiska asylsystemet. EU måste fortsätta att verka för att bli ett gemensamt område som erbjuder skydd i en anda av solidaritet med målsättning att införa ett gemensamt asylförfarande och en enhetlig status för personer som beviljas asyl eller subsidiärt skydd senast 2012. Den europeiska byrån för samarbete inom asylområdet kommer att ges uppgifter för att bidra till denna utveckling. Vikten av ett delat ansvar och solidaritet mellan medlemsstaterna poängteras och det slås fast att man överväger att inrätta en solidaritetsmekanism. Även solidariteten med tredjeländer berörs och utvecklandet av de regionala skyddsprogrammen betonas, liksom att EU intensifierar sitt arbete med vidarebosättning i nära samarbete med UNHCR.

Det *avslutande kapitlet* behandlar EU:s yttre förbindelser inom området för frihet, säkerhet och rättvisa. EU är inget isolerat område som kan arbeta utan väl fungerande, nära relationer till omvärlden. Utgångspunkten är att detta är avgörande för ett framgångsrikt genomförande av de övriga målen i programmet. Tio principer ska i framtiden vara vägledande för arbetet med de yttre förbindelserna. Kapitlet innehåller tematiska och geografiska prioriteringar och det finns ett särskilt avsnitt om mänskliga rättigheter med förslag om att utarbeta en särskild handlingsplan för arbetet med mänskliga rättigheter i relationerna med tredjeländer.

4.5 EU:s strategi för Östersjöregionen

EU:s strategi för Östersjöregionen antogs vid Europeiska rådets möte den 29–30 oktober 2009. Strategin är ett resultat av ett målmedvetet arbete inför och under det svenska ordförandeskapet. Den utgår från fyra utmaningar som Östersjöområdet står inför: en miljömässigt hållbar region, en region i tillväxt, en tillgänglig och attraktiv region samt en trygg och säker region.

EU:s strategi för Östersjöregionen är det första exemplet på en makroregional strategi och öppnar för nya möjligheter för ett gränsöverskridande arbetssätt grundat på ett gemensamt makroregionalt sammanhang.

4.5.1 Bakgrund

Åtta av nio Östersjöländer är medlemmar i EU vilket ger EU ett större ansvar och ett större utrymme för att bidra till regionens utveckling.

Idén med en EU-strategi för Östersjöregionen lanserades först av en partipolitiskt oberoende grupp i Europaparlamentet, den s.k. ”Baltic Intergroup”. År 2006 antog Europaparlamentet en resolution som uppmanade kommissionen att ta fram en sådan strategi.

Sverige verkade sedan för att kommissionen skulle presentera ett förslag till hur en strategi för Östersjöregionen skulle kunna se ut, i god tid för det svenska ordförandeskapet hösten 2009. Europeiska rådet beslutade vid sitt möte 14 december 2007 att uppmana kommissionen att ta fram ett sådant förslag. Kommissionen genomförde en omfattande konsultation i Östersjöområdet i beredningen av sitt förslag. Den första breda och inledande konsultationen anordnades i Stockholm den 30 september 2008 och den avslutande konferensen i Rostock den 5-6 februari 2009. Med stöd av resultatet från konsultationsprocessen, la kommissionen fram sitt förslag till EU:s strategi för Östersjöregionen den 10 juni 2009 i form av ett meddelande, åtföljt av en handlingsplan.

4.5.2 Kommissionens förslag

Kommissionens meddelande var indelat i fyra åtgärdsområden. Dessa syftar till att skapa en hållbar miljö, öka tillväxten och välståndet,

förbättra tillgängligheten och attraktionskraften i regionen samt öka säkerheten och tryggheten.

Med stöd av Europeiska rådets slutsatser från den 14 december 2007 framhölls i kommissionens meddelande särskilt Östersjöns allvarliga miljötillstånd. Övergödningen av Östersjön med algblomning och syrebrist som följd, är akuta problem som behöver hanteras, liksom den skadliga inverkan på ekosystemen från överfiske och föroreningar. Östersjöregionen präglas också fortfarande av sin historiska delning mellan öst och väst med stora skillnader i ekonomisk utveckling och integration mellan marknaderna. Gamla strukturer gör sig påmind i form av brister i den regionala sammanlänkning av infrastruktur för såväl transporter som energi.

Samtidigt är potentialen stor för förbättringar och ökad integration. Medlemskapet i EU erbjuder unika och helt nya möjligheter för regionen att åstadkomma förändring. EU påverkar i utformningen och genomförandet av sin politik regionens framtid. Ett fördjupat samarbete inom olika sakfrågor, och en mer strategisk användning av EU-programmen, kan bidra till strategins mål. Kommissionens handlingsplan för genomförandet av strategin kan också ses som en inventering av de policy- och lagstiftningsinstrument som finns till förfogande för att bidra till strategins mål. Strategin kan också vara ett instrument för att arbeta tvärsektorielt med olika frågor som är viktiga för regionens framtid.

Baserat på samråd med medlemsstaterna runt Östersjön tilldelade kommissionen i sitt meddelande medlemsstater samordningsansvar för genomförandet av de 15 prioritetsområdena i handlingsprogrammet. Varje prioritetsområde innehåller prioriterade åtgärder, de s.k. flaggskeppsprojekten (totalt ett 80-tal). Projektansvar för dessa har på motsvarande sätt tilldelats medlemsstater, myndigheter, organisationer eller motsvarande.

4.5.3 Rådets slutsatser

EU:s strategi för Östersjöregionen kommer främst att genomföras av EU:s medlemsländer tillsammans med kommissionen. Därtill finns det ett stort utrymme för andra parter att bidra till strategin. Det var därför viktigt för det svenska ordförandeskapet att säkerställa en tydlig styrning av arbetet med genomförandet av EU:s Östersjöstrategi.

Genom allmänna rådets slutsatser den 26 oktober 2009 fastställdes en styrningsmodell för genomförandet av EU:s Östersjöstrategi. Slutsatserna framhöll potentialen som ligger i att verka genom sektorsövergripande makroregionala strategier för att bemöta gemensamma utmaningar inom regionen. Den integrerade ansatsen framhölls som en förutsättning för arbetet med att skapa en hållbar miljö, öka tillväxt och välbefinnande i regionen, öka tillgängligheten och attraktionskraften samt förbättra säkerheten och tryggheten i regionen.

Styrningsmodellen utformades också med sikte på framtida motsvarande makroregionala strategier inom EU. För närvarande utvecklas en liknande strategi för Donauregionen. Den politiska styrningen sker genom rådet som beslutar om innehåll, styrning och uppdatering av strategin. Mot bakgrund av strategins regionala karaktär är det rimligt att

större genomgångar sker under ett Östersjöländs ordförandeskap, vilket sker med cirka två års intervall de kommande åren. Första utvärderingen av strategin ska ske med stöd av en rapport från kommissionen i juni 2011. Detta sammanfaller med det polska ordförandeskapet i EU. Slutsatserna fastställer även strategins budgetneutrala grund och att strategin i första hand är EU-intern. Samarbete med tredjeländer och regionala aktörer välkomnas.

Det löpande samrådet med medlemsstaterna kommer att ske genom den högnivågrupp som kommissionen åtar sig att inrätta med stöd av rådets slutsatser. Högnivågruppen är öppen för samtliga medlemsstater. Ett årligt forum inrättas för konsultation med alla berörda parter om genomförandet och utvecklingen av det som ingår i strategin.

Utvärdering utförs av kommissionen. Kommissionen ska också säkerställa att de stödprogram som kan komma i fråga för genomförandet av strategin beaktar målen med strategin i sina bedömningar. Kommissionens handlingsplan med de konkreta åtgärderna för genomförandet av strategin är ett levande dokument som fortlöpande uppdateras. Uppdatering ska ske med stöd av det årliga forumet och högnivågruppen.

4.5.4 Ministerkonferens i Stockholm den 17–18 september om EU:s Östersjöstrategi och makroregionala strategier i EU

EU:s Östersjöstrategi som arbetsmodell för makroregionala strategier, förankrades genom en ministerkonferens med ett brett deltagande från EU-länderna i Stockholm den 17–18 september. Vid mötet deltog även Estlands president som särskilt inbjuden talare, vice talmannen från Europaparlamentet, kommissionären för regionalpolitiska frågor och Europeiska Investeringsbankens ordförande. Genom konferensen förankrades dels några vägledande principer för framtida makroregionala strategier, dels enades EU:s Östersjöländer om en gemensam deklaration för genomförandet av strategin.

Ministerkonferensen behandlade tre vägledande principer för formatet med makroregionala strategier som ordförandeskapet identifierat i arbetet med EU:s Östersjöstrategi: den EU-interna dimensionen, budgetneutralitet samt avsaknaden av rättsligt bindande åtgärder.

Med den EU-interna dimensionen avses det regionala samarbetet med ett effektivare och fördjupat genomförande av EU:s rättsliga och politiska beslut. Det innebär att strategin i första hand är relevant för EU:s medlemsstater. Samarbete med tredjeländer kan bedrivas företrädesvis, men inte enbart, inom ramen för Nordliga dimensionen. Sådant samarbete kan också ske inom ramen för de mellanstatliga regionala organisationerna.

Den andra vägledande principen, den om budgetneutralitet, har varit av central betydelse för det svenska ordförandeskapet. Arbetet med makroregionala strategier ska basera sig på befintliga strukturer och ska inte kräva några ytterligare EU-budgetmedel. Det finns omfattande budgetmedel som anvisats regionen och som har identifierats som möjliga att nyttja för att stödja flera åtaganden i strategin och som kan användas bättre genom samordnade insatser.

Den tredje vägledande principen som berördes vid ministerkonferensen syftar på det samarbetsinriktade arbetssättet och avsaknaden av särskilda tvingande rättsliga instrument. Samarbetet i regionen kan inte påtvingas någon part utan sker på frivillig politisk grund och utan några nya mellanstatliga organisationer.

4.5.5 Uppföljning i andra rådskonstellationer

Även ett antal andra rådskonstellationer behandlade strategin i sitt arbete under det svenska ordförandeskapet, bl.a. EPSCO-rådet, miljørådet och Ekofinrådet.

4.6 EU, närområdet och världen

Det svenska ordförandeskapets målsättning var att stärka EU som global aktör med en tydlig agenda för fred, utveckling, demokrati och mänskliga rättigheter. Strävan var att utveckla EU:s förmåga att agera vid internationella kriser, stärka samarbetet med viktiga partners och bidra till samverkande EU-insatser inom så väl utrikes- och säkerhetspolitik som handels- och utvecklingspolitik. Ordförandeskapets målsättning var också att verka för fortsatta framsteg i utvidgningsprocessen. De resultat som uppnåddes, såväl på det utrikes- och säkerhetspolitiska området som på det utvecklingspolitiska och det handelspolitiska området, bekräftar EU:s utveckling till en allt viktigare global aktör.

Under ordförandeskapet hölls toppmöten med Brasilien, Indien, Kina, Ryssland, Sydafrika, Ukraina och USA. Flera konkreta steg togs vid dessa möten mot ett fördjupat samarbete mellan unionen och dessa länder. Inte minst var klimat- och energifrågorna liksom den globala ekonomin viktiga frågor vid mötena. Totalt hölls ca 200 möten med tredjeländer under ordförandeskapet, varav ett 50-tal på ministernivå.

Under det svenska ordförandeskapet gjordes sammanlagt 148 uttalanden som gav uttryck för EU:s åsikt i olika utrikespolitiska frågor, inte minst i frågor som rör mänskliga rättigheter.

4.6.1 Den europeiska utrikestjänsten

I oktober 2009 antog Europeiska rådet det svenska ordförandeskapets rapport om den nya utrikestjänsten (se också avsnitt 4.1.3). Den utgör grunden för det förslag till tjänstens utformning som den höga representanten ska presentera. Rapporten anger principerna för utrikestjänstens organisation, rättsliga grund och finansiering och innehåller riktlinjer för hur tjänsten ska bemannas samt vilken roll som bör ges EU-delegationerna runt om i världen. Europeiska rådet uppmanade den höga representanten att presentera sitt förslag för beslut i rådet senast i slutet av april 2010.

Viktiga steg framåt togs i utvidgningsprocessen. Efter en förhandlingsprocess, understödd av Sverige och kommissionen, kunde ett skiljedomsavtal om gränsdragningen mellan Slovenien och Kroatien undertecknas i Stockholm den 4 november. Det möjliggjorde tre anslutningskonferenser då sex förhandlingskapitel kunde öppnas och tio stängas, vilket har fört Kroatiens förhandlingar in i ett slutskede. Rådet antog de finansiella ramarna för Kroatiens EU-anslutning och arbetet med att utarbeta anslutningsfördrag för Kroatien inleddes. Turkiets EU-förhandlingar tog ett viktigt steg framåt då miljökapitlet öppnades vid anslutningskonferensen den 21 december. Efter att Islands EU-medlemskapsansökan överlämnats till det svenska ordförandeskapet togs beslut i rådet i juli att uppdraga åt kommissionen att utarbeta ett yttrande. Beslut fattades också om att uppdraga åt kommissionen att utarbeta ett yttrande för Albanien. Rådet enades i december om att Serbiens s.k. interimsavtal med EU kunde börja implementeras och att rådet inom sex månader kommer att ta ställning till ratificeringen av samarbetsavtalet. Överenskommelsen banade väg för en serbisk medlemskapsansökan, som överlämnades till det svenska ordförandeskapet den 22 december. Rådet beslutade vidare att under det spanska ordförandeskapet återkomma till kommissionens rekommendation om förhandlingsstart för Makedonien (FYROM). Rådet beslutade också att den s.k. Samarbets- och verifikationsmekanismen för Bulgarien och Rumänien kvarstår så länge riktmärkena inte är uppfyllda. Till sammans med USA initierade det svenska ordförandeskapet en politisk process med ledarna i Bosnien-Hercegovina för att klargöra förutsättningarna för landets EU-närmande. Processen har fått brett stöd från EU:s medlemsstater och det internationella samfundet.

Beslut fattades om viseringsfrihet för Serbien, Makedonien (FYROM) och Montenegro från den 19 december. I december arrangerade det svenska ordförandeskapet och kommissionen en konferens om Västra Balkan i Bryssel. I samband med konferensen undertecknades även ”Western Balkan Investment Framework”, en stor satsning där kommissionen och ett antal banker ingår. Kommissionens bidrag uppgår till närmare 100 miljoner euro och Sverige bidrar med 20 miljoner svenska kronor.

4.6.3 Relationerna med närområdet

Genomförandet av det Östliga partnerskapet har påbörjats och en rad framsteg nåtts. Beslut togs om att ta fram förhandlingsmandat för nya avtal med Armenien, Azerbajdzjan och Georgien. Behandlingen i rådsstrukturen av kommissionens mandatförslag inleddes, inklusive om fördjupade frihandelsavtal med Armenien och Georgien. Förhandlingar med Ukraina om ett associationsavtal, inklusive ett fördjupat frihandelsavtal, gick framåt och väntas avslutas 2010. Även strukturer för ett fördjupat multilateralt samarbete inom specifika områden som t.ex. räddningstjänst och gränskontroll har kommit på plats. Under ordförandeskapet lanserades ett partnerskap för energieffektivisering och miljö i Östeuropa, initialt med fokus på projekt i Ukraina. Ordförandeskapet bi-

drog aktivt till att beslut fattades av den Europeiska investeringsbanken om en särskild facilitet för länderna inom Östliga partnerskapet samt Ryssland med innebörd att banken får möjlighet att låna ut upp till 1,5 miljarder euro fram till 2013. Vid toppmötet EU-Ukraina i Kiev den 4 december diskuterades integrationsagendan, nästa steg i viseringsdialogen fastlades och ett avtal mellan Ukraina och Europol undertecknades. Vid toppmötet EU-Ryssland i Stockholm den 18 november höjde Ryssland sitt utsläppsminskningmål inför Köpenhamnsmötet och bekräftade sin avsikt att så snart som möjligt bli medlem i WTO. Fem avtal om gränsöverskridande samarbete skrevs under, en varningsmekanism inför potentiella energikriser lanserades, och parterna kom också överens om att samarbeta närmare inom krishantering.

Mötesverksamheten på politisk nivå inom Unionen för Medelhavet återupptogs med tre ministermöten: ett finans-, ett jämställdhets- och ett handelsministermöte.

4.6.4 Förstärkt samarbete och politisk aktörsroll i världen

Mellanösternfrågorna hade hög aktualitet under ordförandeskapet. Rådsslutsatser antogs som betonar EU:s stöd för ansträngningarna att återuppta fredsförhandlingarna. Samtidigt tydliggjordes EU:s grundpositioner att förhandlingar ska utgå från 1967 års gränser, att bosättningarna är olagliga och att alla slutstatusfrågor ska ingå i förhandlingarna, inklusive Jerusalem. EU antog också en deklARATION om situationen i Gaza med krav på omedelbart och villkorslöst öppnande av gränsövergångar. EU reagerade även kraftfullt på den förvärrade situationen för de mänskliga rättigheterna i Iran genom ett antal uttalanden och deklARATIONER och i direkta kontakter med de iranska myndigheterna. Rådsslutsatser antogs om den oroväckande utvecklingen i Jemen och ett arbete syftande till ett mer strategiskt EU-förhållningssätt till Jemen inleddes. Beslut fattades om att EU är redo att underteckna ett associeringsavtal med Syrien. Förhandlingar om ett partnerskaps- och samarbetsavtal med Irak avslutades.

Relationerna med länderna i Asien har stärkts. En handlingsplan antogs för fördjupat samarbete med Afghanistan och Pakistan i syfte att stärka EU:s agerande i regionen och det politiska och civila engagemanget i fredsarbetet i Afghanistan. Implementeringen av strategin har inletts. EU gav stöd i samband med presidentvalet i augusti, bl.a. finansiellt och genom en valobservatörsmission. Toppmötet EU-Indien i New Delhi den 6 november innebar bl.a. en indisk bekräftelse av tvågradersmålet på klimatområdet, tydliga budskap om vikten av mänskliga rättigheter och fördjupat samarbete inom kärnenergiområdet, liksom bekräftelse av vikten av fortsatta framsteg i förhandlingarna om ett frihandelsavtal. Vid toppmötet EU-Kina i Nanjing den 30 november överenskomms bl.a. att fortsatt utveckla det strategiska partnerskapet, att fördjupa det ekonomiska samarbetet, att uppgradera partnerskapet på klimatområdet samt att öka ansträngningarna för att sluta ett partnerskaps- och samarbetsavtal. Vid mötet togs också mänskliga rättigheter upp, som är en viktig del i relationen EU-Kina. Ett partnerskaps- och samarbetsavtal (PSA) undertecknades med Indonesien, det första i sitt slag med ett land i

Asien, och ett ramavtal, liksom ett nydanande frihandelsavtal med Sydkorea, förhandlades färdigt och paraferades. Beslut fattades också om att inleda bilaterala förhandlingar med enskilda ASEAN-länder, inledningsvis med Singapore.

Det transatlantiska samarbetet har stärkts. Vid toppmötet EU-USA i Washington den 3 november diskuterades bl.a. klimatfrågan, den ekonomiska och finansiella situationen och EU:s och USA:s samarbete i Afghanistan. Det beslutades bl.a. om etablering av ett energiråd, fördjupat samarbete inom utvecklingsområdet, intensifierat samarbete i Transatlantic Economic Council (TEC), stärkt samarbete om nät- och informationssäkerhet och antagande av en deklaration om nedrustning och icke-spridning. Med Kanada hölls bl.a. den första förhandlingsrundan om ett omfattande avtal om handel och investeringar och ett flygtransportavtal undertecknades.

Toppmötet EU-Brasilien, som hölls i Stockholm den 6 oktober, resulterade i ett förstärkt strategiskt partnerskap. Klimatförändringarna och finanskrisen stod i fokus och det beslutades om nära samarbete inom bl.a. G20. Den politiska krisen i Honduras krävde ett omfattande engagemang i form av intensiva kontakter i EU-kretsen, med Washington och andra internationella aktörer. Ett flertal uttalanden och delegationer antogs, liksom rådsslutsatser. Stöd gavs till den medlingsprocess som leddes av Costa Ricans president samt till OAS ansträngningar. Vid ett trojkamöte på ministernivå inom ramen för den politiska dialogen med Kuba framförde EU starka budskap om krav på respekt för mänskliga rättigheter.

En EU-policy för det krigs- och humanitärt drabbade Afrikas horn antogs. Den identifierar regionens utmaningar och EU:s prioriteringar för att uppnå fred och utveckling. Härutöver genomfördes trojkaresor till Zimbabwe och Kenya i syfte att öka det politiska trycket för genomförande av nödvändiga reformer. Rådsslutsatser som bekräftade EU:s oro och engagemang för utvecklingen i bl.a. DR Kongo, Sudan, Somalia och Kenya antogs. På grund av de politiska kriserna i Niger och Madagaskar genomfördes konsultationer om EU:s bistånd i förhållande till dessa länder. Ett ministertrojkamöte hölls mellan EU och Afrikanska unionen i oktober varvid rekommendationer antogs om hur den gemensamma EU-Afrikastrategin, med handlingsplan ska följas upp. En ministertrojka hölls även mellan EU och ECOWAS varvid samarbetet om bl.a. konstitutionella kriser i Västafrika bekräftades. Toppmötet EU-Sydafrika hölls den 11 september i Kapstaden och fokuserade på uppföljning av det strategiska partnerskapet mellan EU och Sydafrika, den internationella ekonomiska krisen, klimatfrågan samt fred och säkerhet.

Interimistiska frihandelsavtal undertecknades med ett antal länder i Afrika (Mauritius, Madagaskar, Seychellerna och Zimbabwe) och Stilla havsregionen (Papua Nya Guinea och Fiji).

Folkrätten och arbetet med mänskliga rättigheter präglades av hög aktivitet både på bilateral och multilateral nivå. Betydelsen av folkrätten lyftes fram i EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Över 60 uppvaktningar gjordes i tredjeland med hänvisning till EU:s gemensamma riktlinjer om mänskliga rättigheter, inklusive om dödsstraffet, tortyr och MR-försvare. Omkring 85 uttalanden gjordes om enskilda övergrepp på de mänskliga rättigheterna. Över 230 enskilda fall av MR-

försvare vars mänskliga rättigheter kränkts togs särskilt upp genom uppvaktningar och uttalanden. MR-dialoger genomfördes med 17 länder/organisationer och EU:s NGO-forum om mänskliga rättigheter genomfördes i Stockholm i juli på temat våld mot barn. Ordförandeskapet tog också ett öppenhetsinitiativ som resulterade i ett antal konkreta åtgärder för att öka synligheten i EU:s MR-arbete, bl.a. genom bättre användning av Internet och förbättrad MR-rapportering. Rådet fattade beslut om att EU ska tillträda FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Arbetet med den internationella humanitära rätten stärktes, bl.a. genom rådsslutsatser. Ett stort antal länder uppvaktades för att uppmuntras ansluta sig till den internationella brottmålsdomstolens stadga, respektive erinrades om samarbets-skyldighet gentemot domstolen. Det togs också initiativ för att höja EU:s profil när det gäller stärkt yttrandefrihet på Internet, bl.a. genom att lyfta fram utsatta bloggares, journalisters och andras situation.

Ordförandeskapet bidrog till en högnivåkonferens i New York i september för att främja anslutningen till provstoppsavtalet. EU:s arbete för ett globalt vapenhandelsfördrag (Arms Trade Treaty) har intensifierats. Ordförandeskapet var vidare pådrivande i arbetet med inrättandet av multilaterala kärnbränslegarantier, och medverkade till beslut i IAEA:s styrelse. Rådsbeslut fattades om EU-autonoma sanktioner mot Nordkorea inom dual-use området (produkter med dubbla användnings-områden). Beslut togs om fortsatt EU-stöd till tredjeländer för god exportkontroll avseende försvarsmateriel. Ordförandeskapet drev även inom ramen för arbetet med Ottawakonventionen på för att kvarvarande lager av minor förstörs, att minfält röjs och att bistånd ges åt minoffer.

4.6.5 Utveckling av EU:s krishanteringsförmåga

Ordförandeskapet drev en ambitiös agenda för fortsatt utveckling av EU:s krishanteringsförmåga. En deklaration om den framtida utvecklingen av denna förmåga, med beaktande av Lissabonfördragets nya förutsättningar, antogs av rådet i november. Beslut fattades om att stärka den civila krishanteringsförmågan, bl.a. genom att utveckla användandet av de civila snabbinsatsgrupperna. Åtgärder vidtogs för att förbättra och bredda medlemsstaternas arbete med att ställa mer civil personal till förfogande samt för att stärka utbildning inom jämställdhet och mänskliga rättigheter. EU:s försvars- och utrikesministrar enades om riktlinjer för att öka flexibiliteten och användbarheten av EU:s stridsgrupper. Rådsslutsatser antogs för att främja integrering och effektivisering av sjöövervakningen inom EU. Ordförandeskapet initierade förbättrad samverkan i utvecklingen av civila och militära resurser inom EU. Försvarsministrarna antog vidare en politisk deklaration om vikten av likvärdiga konkurrensvillkor inom försvarsindustrin. Rådet antog också slutsatser om EU:s fortsatta arbete med klimat och säkerhet. EU:s arbete för genomförande av FN:s säkerhetsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet har fördjupats. Pågående krishanteringsinsatser var en viktig del av ordförandeskapsarbetet. Bl.a. förlängdes mandatet för Operation Atalanta utanför Somalias kust. Beslut fattades om att inleda planering för en träningsinsats av de somaliska säkerhetsstyrkorna och att

4.6.6 Utvecklingsfrågor med fokus på klimat och demokrati

Ordförandeskapet arbetade för en effektiv utvecklingspolitik inom EU för att möta dagens globala utmaningar. Detta manifesterades i rådsslutsatser om klimat och utveckling, demokratistöd, samstämmighet och biståndseffektivitet, vilka även utgjorde ordförandeskapets främsta prioriteringar på utvecklingsområdet.

Rekommendationerna från den av Sverige initierade Internationella kommissionen om klimatförändringar och utveckling lade grunden för agerandet på området. Slutsatser som antogs i november syftar till att långsiktigt integrera klimathänsyn i EU:s utvecklingssamarbete, att stöd ges till utvecklingsländerna för klimatanpassning samt att uppmärksamma kopplingen till katastrofriskreducering. Bättre förutsättningar för en mer sammanhållen och effektiv politik för EU:s demokratistöd skapades genom antagande av pelaröverskridande rådsslutsatser på området. Ett ramverk skapades för arbetet med samstämmighet för utveckling för att kunna bedöma den samlade politikens påverkan på utvecklingsmålen. Ett arbetsprogram ska tas fram under 2010 som fokuserar på de prioriterade områdena handel och finanspolitik, klimatförändringar, livsmedelssäkerhet, migration och säkerhet. En uppföljning genomfördes av hur EU ska uppnå åtaganden om ökade biståndsvolymer, inte minst för att bidra till att nå millenniemålen. Genom rådsslutsatserna om ökad biståndseffektivitet skapades ramverk för ett effektivare EU-bistånd. Detta är centralt för att uppnå utvecklingsmålen. Rådet antog också slutsatser om hiv/aids, malaria och tuberkulos, vilka lyfter fram det förebyggande arbetet och vikten av mänskliga rättigheter, jämställdhet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Särskild uppmärksamhet ägnades humanitära frågor, med fokus på att säkerställa EU-ländernas tydliga stöd till FN:s humanitära system.

I oktober arrangerade ordförandeskapet och kommissionen European Development Days (EDD), det enskilt största mötet i Sverige under ordförandeskapet, på temat "Citizenship and Development" med fokus på demokrati, den globala ekonomiska nedgången samt klimat. Mötet samlade ett tiotal stats- och regeringschefer, ett stort antal ministrar och ett brett urval av experter. EDD hade över 6 000 besökare och över 270 deltagande organisationer.

4.6.7 Ökad frihandel

Det svenska ordförandeskapet agerade för att EU ska vara en stark röst för frihandel och stöttade därmed de krafter som hindrat att protektionistiska åtgärder införs på bred front. Ordförandeskapet var tillsammans med kommissionen pådrivande i försöken att reaktivera Doharundan. Framsteg gjordes i EU:s bilaterala och regionala frihandelsförhandlingar. Särskilt betydelsefullt är avtalet med Sydkorea, som slutförhandlades.

Avtalet är det mest långtgående frihandelsavtal som EU framförhandlat och uppskattas vara värt 19 miljarder euro för EU:s exportörer.

Vid G20-mötet i Pittsburgh enades deltagarna om ambitionen att avsluta Doha-förhandlingarna under 2010, vilket upprepades vid WTO:s ministerkonferens i november. Flera viktiga WTO-tvister löstes. Ett avtal paraferades som löser den 15-års långa tvisten om EU:s importregim för bananer och beslut fattades i EU som löste tvisten med USA rörande hormonbehandlat kött. I konkurrenskraftsrådets slutsatser i december uttrycktes stöd för vikten av öppenhet och handel inom ramen för uppföljningen av Lissabonstrategin, EU 2020-strategin. Företagens sociala ansvar (CSR) lyftes fram vid en konferens, ”Skydda, respektera, åtgärda”, som arrangerades i Stockholm i november. Ordförandeskapet företrädde vidare EU vid en global FN-konferens där beslut fattades om en mekanism för översyn av FN-konventionen mot korruption. Beträffande exportfinansiering medverkade EU aktivt till att förhandlingar i OECD om regler som kan främja spridandet av klimatvänliga teknologier fördes framåt.

5 Europaparlamentet

Under ordförandeskapet företrädde Sverige rådet i kontakterna med Europaparlamentet. Statsministern presenterade det svenska 6-månadersprogrammet i juli, debatterade Lissabonfördraget i oktober samt återrapporterade från Europeiska rådet i oktober och i december. Svenska ministrar, statssekreterare och tjänstemän framträdde i en lång rad plenardebatter och i utskottsmöten om aktuella frågor. EU-ministern besvarade även frågor till rådet från enskilda ledamöter vid sessionerna i Strasbourg. Vidare företrädde Sverige rådet som förhandlingspart vid triloger och förlikningar samt deltog i möten med bl.a. de politiska gruppledarna och utskottsordförandena.

Europaparlamentet höll fem sessioner i Strasbourg under det svenska ordförandeskapet, varav den första var den konstituerande sessionen för det nyvalda parlamentet. Därutöver ägde två s.k. minisessioner rum i Bryssel.

5.1 Arbetet inför ordförandeskapet

Under hösten 2008 och våren 2009 genomförde flertalet statsråd och statssekreterare kontaktskapande besök i Bryssel och Strasbourg. Kontakter etablerades med dåvarande utskottsordföranden, föredragande för viktiga sakfrågor, företrädare för de politiska grupperna och svenska ledamöter. Flertalet utskott inbjöds också till Sverige under våren 2009 för möte med ansvarig fackminister och företrädare för motsvarande riksdagsutskott. Även ledningarna för de tre största partigrupperna besökte Sverige under våren 2009. Efter valet till parlamentet i juni utsågs nya utskottsordföranden och föredraganden och kontakter etablerades även med dem. Europaparlamentets talmanskonferens besökte Stockholm den 6 juli för en diskussion med regeringen om viktiga sakfrågor under ordförandeskapet och var också inbjudna till möte med den svenska riksdagen.

Inför ordförandeskapet hade statsministern utsett EU-ministern till regeringens särskilde företrädare för kontakterna med Europaparlamentet.

5.2 Arbetet under ordförandeskapet och framträdanden på politisk nivå i Europaparlamentet hösten 2009

Statsministern presenterade det svenska 6-månadersprogrammet i plenum den 15 juli. Därutöver redovisade 22 svenska fackministrar sina särskilda prioriteringar inför respektive utskott i parlamentet. Dessa presentationer ägde huvudsakligen rum i september. De svenska prioriteringarna diskuterades även vid EU-ministerns möte med utskottsordförandekonferensen i oktober.

Under veckosessionerna i Strasbourg och minisessionerna i Bryssel närvarade ordförandeskapet som brukligt på politisk nivå. Framträdandena i Strasbourg skedde främst på tisdag eftermiddag och hela onsdagen. Framträdandena i Bryssel under minisessionerna koncentrerades till onsdag eftermiddag.

Statsministern framträdde totalt fyra gånger i plenum. Utöver ordförandeskapspresentationen i juli deltog statsministern i oktober för att debattera Lissabonfördraget, i november för att återrapportera från Europeiska rådet i oktober och i december för att redovisa resultaten från decembertoppmötet och hela ordförandeskapet. EU-ministern deltog i närmare 30 plenardebatter samt vid fyra frågestunder. Dessutom besökte EU-ministern tre olika utskott. Andra statsråd framträdde 14 gånger i plenum för att debattera frågor inom respektive sakområde. Utskotten fick besök av svenska statsråd vid ett drygt fyrtiotal tillfällen. Därutöver uppträdde svenska statssekreterare i utskott och i plenum vid totalt 15 tillfällen. Svenska tjänstemän deltog å rådets vägnar i utskottsmöten, möten med gemensamma parlamentariska delegationer och andra formella möten vid 85 tillfällen.

Plenardebatterna under hösten rörde allehanda aktuella frågor såsom klimatförändringar och förberedelserna inför Köpenhamnsmötet, EU-USA, EU-Ryssland, G20-mötet, utvidgningen, Lissabonfördraget och EU:s utrikestjänst (EEAS), EU:s budget 2010 samt aktuella utrikespolitiska frågor t.ex. Mellanöstern, Afghanistan, Pakistan och Kongo. Ett utskott eller en politisk grupp får dessutom ställa frågor till rådet och begära att dessa ska föras upp på dagordningen genom s.k. muntliga frågor med debatt. Under hösten förekom ett tjugotal sådana plenardebatter som rörde bl.a. Stockholmsprogrammet, Östersjöstrategin, EU:s gränskontrollbyrå Frontex, visaliberalisering på Balkan, demokrati-byggnad, våld mot kvinnor, genomförandet av tjänstedirektivet och öppenhetsfrågor.

Beträffande de återkommande frågestunderna med rådet i Strasbourg besvarades 10–12 frågor muntligen vid varje tillfälle. Resterande inkomna frågor besvarades skriftligen. Sammanlagt förbereddes svar på 82 muntliga frågor. Återkommande teman på frågorna var Kuba, Mellanöstern, klimatkonferensen i Köpenhamn, EU:s gränskontrollbyrå Frontex, arbetslösheten i EU, djurtransporter, EU:s budget och öppenhetsfrågor.

Under hösten stod fördragsfrågorna inklusive tillsättningen av kommissionens ordförande och den nya kommissionen i fokus. Ordförandeskapet hade en nära dialog med företrädare för Europaparlamentet om dessa frågor. Vid förberedelserna inför Lissabonfördragets ikraftträdande hade ordförandeskapet regelbundna kontakter med Europaparlamentet.

Dessutom hade ordförandeskapet ett intensivt samarbete med Europaparlamentet i medbeslutandefrågor. Under hösten 2009 hölls 48 trilogmöten och ett förlikningssammanträde om telekompaketet respektive pesticider.

Ordförandeskapet företrädde även rådet vid interinstitutionella möten mellan rådet, kommissionen och parlamentet om kommunikation respektive om öppenhet samt på teknisk nivå om europeiska myndigheter.

6 Mötesverksamheten i Sverige

6.1 Allmänt

Under ordförandeskapet genomförde Regeringskansliet sammanlagt 111 möten och konferenser i Sverige. Ansvarigt för det logistiska och praktiska genomförandet var Sekretariatet för EU-möten i Sverige (SES-09).

Mötena i ordförandelandet är av informell karaktär och rymmer möjligheter för ordförandelandet att accentuera nya aspekter eller nya frågor som kan bli en del av den framtida dagordningen. Det har också ett värde att en del av den politiska processen kan äga rum närmare medborgarna och därmed stimulera förståelsen för unionens arbete.

Möten genomfördes på 25 orter i sammanlagt 22 svenska kommuner, från Kiruna i norr till Malmö i söder. Kalendarier omfattade en rad möten på hög nivå: elva informella ministermöten, två toppmöten med tredjeland, ett besök av kommissionen, ett besök av Europaparlamentets talmanskonferens, möten med stor ministernärvaro om biologisk mångfald och Östersjön samt European Development Days med närvaro av ett tiotal stats- och regeringschefer och ett stort antal ministrar. Därutöver genomfördes sammanlagt 40 konferenser och 53 tjänstemannamöten. En rad möten hedrades med närvaro av en eller flera medlemmar av det svenska kungahuset. Kandidatländer och EFTA/EES-länder var närvarande vid de informella ministermötena i högre utsträckning än vanligt.

Sammanlagt deltog under halvåret omkring 21 000 delegater och 1 500 ackrediterade representanter för medierna.

6.2 Förberedelser och genomförande

Första delen av 2008 ägnades huvudsakligen åt organisationsuppbyggnad, rekrytering, bestämning av möteskalendarier (ort och tid), behovsinventering, identifiering och preliminära bokningar av lokaler, arbete inför upphandlingar och avtalsskrivning med leverantörer av varor och tjänster samt grovplanering av möten. Som stöd i arbetet fungerade bl.a. erfarenheterna från tidigare ordförandeskap, inklusive det svenska 2001.

Under oktober 2008 inleddes den mötesspecifika planeringen. För varje möte bildades en projektgrupp där både respektive departement och sekretariatet ingick. Ibland medverkade även underleverantörer och externa aktörer som polismyndigheter och kommuner. Departementen hade som värdar för mötena ansvaret för program och politiskt innehåll, medan sekretariatet svarade för logistiskt och praktiskt genomförande samt för budget.

För majoriteten av EU-mötena krävdes förhyring inte bara av mötesrum utan även av utrymmen för delegater, journalister, tolkar, bevakningspersonal och egen personal. Särskild omsorg ägnades att så

långt möjligt ordna goda möjligheter för journalister att följa och förmedla vad som hände på mötena. Modern teknik utnyttjades även för att möjliggöra nyhetsbevakning på distans. Allmänheten kunde genom ordförandeskapets hemsida följa bild och ljud, även tolkat, från presskonferenserna.

Nästan alla möten krävde någon form av iordningställande av mötesrummet enligt ett gestaltungs-koncept. Modern konferens- och tolkningsteknik tillfördes. För mötena tillkom därutöver bevakning, registrering, ackreditering, mottagande, transporter, hotellbokningar, konferensvärdar/värdinnor, måltider, profilmaterial samt ibland gåvor. Mötesperioden föregicks även av en omfattande riskanalys och framtagande av åtgärdsplaner för att hantera risk eller kris.

För högnivåmöten och möten i den fasta konferensanläggningen i Frösundavik användes särskilt anskaffad möblering.

Det praktiska och logistiska genomförandet rönt betydande uppskattning.

6.3 Samarbetspartner

Ett stort engagemang från vissa berörda kommuner och län har varit en betydelsefull förutsättning för genomförandet. Ett antal högskolor, institutioner och organisationer har också medverkat i mötesprojekt. Säkerhetspolisen har på sedvanligt sätt bedömt eventuella hot och svarat för personskydd. Rikskriminalpolisen och länspolismyndigheterna har ansvarat för yttre säkerhet och eskorter. Inga incidenter eller olyckor inträffade som påverkade mötesverksamheten.

6.4 Ekonomiska aspekter

För mötesverksamheten i Sverige och de fyra mötena med Europeiska rådet i Bryssel tilldelades sekretariatet en budgetram på totalt 426 miljoner kronor, fördelat över tre budgetår. Kostnaderna för mötesverksamheten kommer att hamna under denna ram. Därutöver har bidragen från kommissionen till mötesverksamheten blivit högre än förväntat.

Genom unionens utvidgning från 15 till 27 medlemsländer var mötena denna gång i princip dubbelt så stora som 2001. Möteskalendariet var också avsevärt mer omfattande, vilket speglar unionens växande dagordning.

De övergripande målen har varit att skapa funktionella och kostnads-effektiva mötesarrangemang samt att stärka den positiva bilden av Sverige. Mötesbudgeten har varit en viktig restriktion. Kostnaderna har begränsats genom en rad åtgärder. Inget Europeiskt råd hölls i Sverige. Antalet mötesorter var färre än 2001, vilket möjliggjordes av att en tredjedel av mötena (35 stycken) placerades i en och samma konferensanläggning i Frösundavik. Flera informella ministermöten lades tidsmässigt i anslutning till varandra på samma ort och i samma anläggning.

Några befintliga ramavtal kunde utnyttjas i upphandlingen av varor och tjänster. Separat upphandling genomfördes av s.k. Host Broadcaster för

radio och TV. Sponsringsöverenskommelser ingicks med tre företag, varav det i särklass största med Volvo Cars. Den finansiella och ekonomiska krisen och restriktiva riktlinjer påverkade näringslivets intresse. Skr. 2009/10:174

6.5 Miljöaspekter

Miljö- och klimataspekterna har så långt som möjligt beaktats i mötesverksamheten, däribland i de underliggande avtalen med leverantörer. En expert från Naturvårdsverket bistod utifrån Regeringskansliets miljöriktlinjer sekretariatet med praktisk miljöledning för olika funktioner och gentemot leverantörerna. Leverantörer som inte redan var miljöcertifierade erhöll rådgivning för sitt fortsatta miljöarbete.

6.6 Tolkregimer

Tolkregimerna vid de informella EU-mötena i ordförandelandet vilar huvudsakligen på etablerad praxis i stället för på överenskomna regler. Sedan 2001 har regimerna vuxit. Vissa medlemsstater söker ytterligare utveckla praxis i egen favör. Det ankommer på ordförandelandet att väga sådana önskemål mot kostnaderna och det gemensamma EU-intresset av hanterbara regimer.

7 Kommunikation om ordförandeskapet

7.1 Allmänt

Målen för regeringens kommunikationsarbete under ordförandeskapet var att öka kunskapen om den svenska regeringens EU-arbete, stimulera till dialog om sakfrågorna och särskilt visa sambandet mellan EU och människors vardag, visa fördelarna med EU-medlemskapet i Sverige samt ge ett positivt intryck av Sverige i EU och det svenska ordförandeskapet i tredjeland.

Ytterst handlade kommunikationsarbetet om att nå den intresserade allmänheten inklusive gymnasieelever och unga vuxna. För att nå denna målgrupp koncentrerades kommunikationsinsatserna till nyckelgrupper eller vidareinformatörer som t.ex. anställda inom Regeringskansliet inklusive myndigheter, svensk och utländsk media, aktörer och opinionsbildare, lärare och bibliotekarier samt inte minst EU-tjänstemän och tjänstemän i andra medlemsländer. Fokus låg på media och webb som de viktigaste kanalerna att nå medborgarna. Kommunikationen präglades av öppenhet, begriplighet och saklighet. Det övergripande ansvaret vilade på ett särskilt sekretariat inom EU-kansliet i Statsrådsberedningen, KOM-09. Arbetet bedrevs inom sex delprojekt: visuell identitet, webb, media, internkommunikation, information och dialog samt kultur och främjande.

Under hösten 2008 och våren 2009 utvecklade KOM-09 sitt samarbete internt med SES-09 och departementen, och externt med olika konsulter och kommuner som skulle vara värdar för de informella ministermötena. KOM-09 beredde sina ärenden med statssekreteraren för EU- och utrikesfrågor hos statsministern, med EU-ministerns statssekreterare samt med EU-ministern. KOM-09:s strategiska placering gav förutsättningar för att effektivt kunna koordinera Regeringskansliets samlade kommunikationsarbete.

7.2 Visuell identitet

Ordförandeskapets visuella identitet togs fram under hösten 2008. Bacon Annonsbyrå fick uppdraget att ta fram både identiteten och webbplatsen för att säkerställa ett enhetligt visuellt uttryck och därigenom tydligare kommunikation.

Identiteten genomsyrade all visuell kommunikation (bl.a. webb, dekoration i möteslokalerna, trycksaker, skyltmaterial, profilprodukter och rörlig bild) och syftade till att tydliggöra ordförandeskapet som avsändare samt kommunicera ordförandeskapets politik utifrån några primära ledord: öppenhet, vardagsnära samt dialog och diskussion. Klimatarbetet och Östersjön var andra viktiga aspekter som beaktades under utvecklingen av logotypen. Efter att logotypen fastställdes i mitten av oktober 2008 togs ett antal tillämpningar fram: webbplatsens design, brev- och presentationsmallar, trycksaksmallar, mötesmaterial (namn-

brickor, pins, mapp, block, anteckningsböcker, pennor m.m.), affischer, roll-ups och skyltar. En grafisk manual producerades som stöd för departementen och andra som behövde använda den visuella identiteten. Skr. 2009/10:174

Över 130 aktiviteter och möten, arrangerade av andra aktörer än Regeringskansliet, fick tillstånd att använda logotypen, utifrån särskilda kriterier.

7.3 Webb

Ordförandeskapets webbplats var det centrala navet som knöt samman kommunikationen under ordförandeskapet. Den 1 juni 2009 öppnade se2009.eu. Webbplatsen skulle bidra till ett framgångsrikt ordförandeskap och till att nå de övergripande kommunikationsmålen. Dessa mål, tillsammans med intervjuer med kommunikationsarbetets prioriterade målgrupper, var vägledande för utvecklingen av webbplatsen. Utöver kommunikationsmålen hade webbplatsen bl.a. som mål att vara en snabb och heltäckande källa för att följa ordförandeskapet. Målsättningen var också att se2009.eu skulle uppfattas som design- och teknikmässigt nyskapande i ordförandesammanhang och vara en viktig intern informationskanal. Öppenheten var viktig och manifesterades exempelvis via de närmare tusen kontaktuppgifter som publicerades på webbplatsen samt genom den utbredda möjligheten att följa den politiska processen via foto och film – ofta live. Den redaktionella satsningen var mer omfattande än något tidigare ordförandeskap. Text, bild och film syftade till att förklara sammanhang med ett vardagsnära språk.

En enkätundersökning visar att webbplatsen i allmänhet mottogs positivt av sina användare. Detta bekräftas också av mycket positiv respons från medier, bloggare, twittrare och tjänstemän. Webbplatsen se2009.eu nominerades till svenska designpriset och till European Excellence Awards. Bedömningen är att webbplatsen avlastat handläggare och pressansvariga betydligt. Under perioden 1 juli–31 december 2009 besöktes se2009.eu 1 106 752 gånger. Enligt det franska ordförandeskapets samlade statistik har Sverige således haft flest besök av alla ordförandewebsar, undantaget Tjeckien som enligt egen uppgift hade nära 2 miljoner besök. Webbplatsen se2009.eu fungerar nu som ett arkiv och finns tillgänglig under hela 2010.

7.4 Media

Utgångspunkten för Regeringskansliets kommunikationsarbete inför och under ordförandeskapet var att medierna skulle ges möjlighet att ta del av ordförandeskapets alla aspekter. Ambitionen var att erbjuda svenska och utländska journalister så bra förutsättningar som möjligt för att kunna rapportera om ordförandeskapets politik och olika aktiviteter. Öppenhet i praktiken genomsyrade arbetet. I syfte att medvetandegöra och sprida kunskap om ordförandeskapet genomfördes en redaktionsturné till ett tjugotal lokalredaktioner runt om i Sverige under våren 2009. En särskild satsning gjordes även på journalister från kandidatländerna vilket möjliggjorde för journalister från Kroatien, Makedonien (FYROM) och

Turkiet att komma till Sverige och ta del av ordförandeskapets politik och generella svenska erfarenheter av EU-medlemskapet. Den s.k. ”korreresan” arrangerades i samband med inledningen av ordförandeskapet. Ett sextiototal Brysselbaserade journalister fick då bekanta sig med såväl de sakfrågor som Sverige drev under 6-månadersperioden som Sverige i allmänhet. Journalisterna träffade bl.a. statsministern, statsråd, företrädare för oppositionspartierna, centrala regeringstjänstemän, och svenska företag. Programmet avslutades med en mottagning hos H.M. Konungen och H.M. Drottningen. Ett upptaktsmöte arrangerades i rådets pressrum i Bryssel med utrikesministern och EU-ministern som informerade ca 250 Brysselkorrespondenter om viktiga frågor för ordförandeskapet.

Under ordförandeskapet fick svenska och utländska journalister framför allt service genom ordförandeskapets webbplats se2009.eu. Presskåren i Bryssel fick även betydande service genom EU-representationens pressansvariga. Därutöver genomfördes ett stort antal pressträffar och bakgrundsbriefingar både i Bryssel och i Stockholm i samband med viktigare möten/händelser. Genomslaget i europeisk press har varit stort. Fram till den 12 december nämndes det svenska ordförandeskapet i 1 198 artiklar och i 671 nyhetsbyråtelegram. De nyheter som har dominerat i rapporteringen är Lissabonfördraget, utnämningen av permanent ordförande till Europeiska rådet samt klimatfrågan.

7.5 Internkommunikation

Regeringskansliets övergripande kommunikationsstrategi för ordförandeskapet 2009 slog fast att medarbetarna var en av de viktigaste målgrupperna för informationen om ordförandeskapet. Huvudsyftet med internkommunikationen har varit att stödja regeringens övergripande mål om ett effektivt och framgångsrikt ordförandeskap. Ett annat syfte har varit att skapa delaktighet och engagemang för ordförandeskapet hos medarbetarna.

I den internkommunikationsplan som har legat till grund för projektets arbete definieras tre huvudmålgrupper: medarbetare som har ordförandeskapet som sin huvuduppgift, vidareinformatörer och övriga medarbetare. Målen har varit att medarbetarna ska ha grundläggande kunskaper om ordförandeskapet, ha tillräcklig information för att kunna utföra sitt arbete och veta var de kan hitta information om ordförandeskapet. En intern mätning tyder på att dessa mål har uppnåtts. De medarbetare som inte var direkt berörda av ordförandeskapet har inte upplevt någon utanförskapskänsla vilket också indikerar att internkommunikationen har bidragit till att skapa större delaktighet.

En viktig informationskanal var de s.k. lägesrumsmeddelanden som regelbundet skickades ut om aktuella EU-frågor inom Regeringskansliet samt till utlandsmyndigheterna. Dessa innehöll språkregler i vissa frågor för att säkerställa att samma information gavs i alla kanaler. Dessutom publicerades ett nyhetsbrev med övergripande information om ordförandeskapsarbetet regelbundet på intranätet. En intervjuserie på intranätet och artiklar i Regeringskansliets interntidning Klara var uppskattade sätt att lyfta fram medarbetare som arbetade med

ordförandeskapet och att skapa engagemang. Intranätet användes också för att uppmärksamma viktiga nyheter, t.ex. lanseringen av ordförandeskapets logotyp, webbplatsen och det svenska arbetsprogrammet.

En seminariereserie om internkommunikation för Regeringskansliets chefer, ett upptaktsmöte för nyckelpersoner i Regeringskansliet och utställningar i Regeringskansliets entréer vid ordförandeskapets start, är andra exempel på internkommunikationsinsatser.

7.6 Information och dialog

Under det svenska ordförandeskapet genomfördes ett stort antal informationsinsatser och dialogaktiviteter för och i samarbete med allmänheten och det civila samhället. Aktiviteterna bidrog till regeringens vision att svenskarna i allt högre grad ska identifiera sig som européer och en del av det europeiska sammanhanget. Målet var att kunskapen om och engagemanget för EU skulle öka genom dialog och aktiviteter kopplade till ordförandeskapets prioriterade frågor, däribland klimatet, EU som global aktör och EU:s Östersjöstrategi. Aktiviteterna riktade sig till den intresserade allmänheten med tonvikt på gymnasieelever och unga vuxna. Det civila samhället och vidareförmedlare utgjorde såväl målgrupp som samarbetspartners igenomförandet. Under de sex månaderna genomfördes framgångsrikt aktiviteter i samarbete med fler än 70 samarbetspartners från bl.a. det civila samhället, kommuner, myndigheter och europeiska institutioner. Unga reportrar bevakade ordförandeskapet med stort lokalt genomslag, en seminariereserie turnerade runt landet samt utbildningar kopplade till de prioriterade sakfrågorna genomfördes. En tidning om ordförandeskapet distribuerades i 250 000 exemplar till bl.a. ambassader, utbildningsinstitutioner, bibliotek och organisationer. En ordförandeskapsutställning togs fram för bibliotek, myndigheter med flera. Utöver detta spreds information via ordförandeskapets webbplats. Under ordförandeskapet har svenskarnas känsla av samhörighet med Europa ökat, liksom EU:s betydelse i vardagen. Andelen som instämmer i att EU är något självklart har också ökat, särskilt bland kvinnor¹.

7.7 Kultur och främjande

De övergripande målsättningarna för kulturaktiviteterna under Sveriges ordförandeskap i EU var att öka det internationella kulturutbytet mellan Sverige och Europa, men även att placera Sverige i ett globalt sammanhang. I främjandearbetet var ambitionen att visa upp en Sverigebild som präglas av öppenhet, nytänkande och kreativitet. Tematiskt har flera av kulturevenemangen speglat några av de sakfrågor som präglade EU-ordförandeskapet. Detta har bl.a. genomförts genom satsningar på kulturhändelser som behandlar och diskuterar klimatfrågan

¹ En undersökning genomfördes i december 2009 då 1 000 svenskar tillfrågades om deras uppfattning om EU och kännedom om ordförandeskapet - Synovate 2009 - Allmänheten inför Sveriges ordförandeskap i EU.

och ett särskilt fokus på kulturutbyte med kandidatländer och länderna kring Östersjön. Skr. 2009/10:174

I Sverige har arbetet genomförts i nära samverkan med kulturlivet i stora delar av landet. Ett 50-tal organisationer har på olika sätt varit direkt involverade i utformandet och genomförandet av kulturprogrammet. Samarbetsparter har varit allt från kulturinstitutioner till enskilda konstnärer och artister. Det publika och mediala genomslaget har varit stort. En av framgångsfaktorerna var att initiera och stödja evenemang som utspelade sig i det offentliga rummet och därmed skapade både tillgängliga och synliga kulturhändelser. Genom ett regeringsuppdrag till Svenska institutet har Sveriges ambassad i Bryssel genomfört en kulturell säsong. De svenska ambassaderna och dess kulturråd har också spelat en viktig roll i organiserandet av kultur-evenemang i Europa.

8 Kostnadsredogörelse

Riksdagen har i budgetpropositionerna för år 2008, 2009 och 2010 beviljat Regeringskansliet sammanlagt 890 miljoner kronor extra i förvaltningsanslag för att förbereda och genomföra Sveriges ordförandeskap i EU:s råd. I tilläggsbudget för 2009 beviljades Regeringskansliet ytterligare 81 miljoner kronor mot bakgrund av händelser i omvärlden som inneburit nya förutsättningar. I tilläggsbudget fördes även 3,6 miljoner kronor över till Statens kulturråd för kulturaktiviteter i syfte att stärka bilden av det svenska ordförandeskapet. Inklusiva tillförda ordförandeskapsmedel på sammanlagt 967,4 miljoner kronor uppgick anslaget för 2008 till 6 013 miljoner kronor, 2009 till 7 092 miljoner kronor och 2010 till 6 705 miljoner kronor.

De huvudsakliga utgifterna 2008 och 2009 för ordförandeskapet avser mötesverksamheten i Sverige samt mötessekretariatet som preliminärt uppgår till 439 miljoner kronor, press-, informations- och kultursatsningar 47,7 miljoner kronor, förstärkning av departement och vissa utlandsmyndigheter 272 miljoner kronor samt utbildningsinsatser och förstärkt administration 32 miljoner kronor.

Finansiering av ordförandeskapet har skett genom extra ordförandeskapsmedel, medfinansiering från kommissionen och genom medel som disponeras för ordinarie verksamhet. Fördelningen av ordförandeskapsmedel inom Regeringskansliet har gjorts inom ramen för den ordinarie verksamhetsplaneringsprocessen med departementens verksamhetsplaner som underlag.

8.1 Principer för fördelningen av de extra medel som tillfördes

I första hand tilldelades medel för aktiviteter som bedömdes vara obligatoriska. Gällande regelverk, tidigare fattade beslut inom EU:s institutioner, utvecklad praxis och prioriterade frågor för ordförandeskapet har legat till grund för bedömningen av vad som var obligatoriskt i sammanhanget. Dit hörde framför allt mötesverksamheten i Sverige och utomlands, kompetensutveckling samt kommunikation med allmänheten och media.

Departement med stora obligatoriska åtaganden i form av många möten, prioriterade eller arbetskrävande frågor när det gällde den formella ordförandeskapsrollen tilldelades mer medel än departement med mindre omfattande åtaganden.

Departement med omfattande EU-verksamhet eller internationell verksamhet förväntades dessutom omprioritera de egna ordinarie resurserna så långt det var möjligt till förmån för ordförandeskapet.

Uppföljning av utfallet för ordförandeskapet har gjorts löpande i den månatliga ekonomiska uppföljningen av Regeringskansliets verksamhet. Särkostnader för ordförandeskapet har redovisats som ordförandeskapskostnad.

Eftersläpningar av t.ex. bidrag från kommissionen samt avvecklingskostnader under 2010 gör att utfallet ännu inte är fullständigt. Prognosen är dock att myndighetens kostnader för förberedelser och genomförande av ordförandeskapet ryms inom de av riksdagen anvisade medlen. Av de 917,4 miljoner kronor som Regeringskansliet tilldelats i extra medel för 2008 och 2009 har 767 miljoner redovisats som särkostnader för ordförandeskapet inklusive 9,7 miljoner kronor som disponerats av Svenska Institutet. De 150 miljoner kronor som inte har förbrukats ingår i ingående anslagssparande 2010. De extra medel som tillfördes för oförutsedda händelser i tilläggsbudget 2009 förbrukades inte. En annan förklaring till en lägre anslagsförbrukning är att mötesverksamheten i Sverige har genomförts till en lägre kostnad än budgeterat. Därutöver har bidrag från kommissionen till mötesverksamheten blivit högre än förväntat.

Bilaga 1 – Svenska ordförandeskapets framträdanden
i Europaparlamentet

Skr. 2009/10:174
Bilaga 1

Datum	Plats	Aktör	Anledning/ Programpunkt
JULI			
8	Bryssel	Enhetschef UD Mellanöstern- och Nordafrikaenheten, Robert Rydberg	AFET, extrainsatt byråmöte och utskottsmöte om Iran
8	Bryssel	Kulturråd Henrik Selin	EU Sports Plattform, värd: Europaparla- mentariker Chris Heaton-Harris
15	Strasbourg	Statsminister Fredrik Reinfeldt	Presentation av ordförandeskaps- prioriteringar i plenium
15	Strasbourg	Utrikesminister Carl Bildt	Plenum, situationen i Iran, Kina och Honduras
21	Bryssel	Utrikesminister Carl Bildt	AFET, utskotts- presentation
AUGUSTI			
	Plats	Aktör	Anledning/ Programpunkt
31	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen COHOM, Elinor Hammar skjöld	Presentation DROI
SEPTEMBER			
	Plats	Aktör	Anledning/ Programpunkt
1	Bryssel	Miljöminister Andreas Carlgren	Presentation ENVI
1	Bryssel	Jordbruksminister Eskil Erlandsson	Presentation ENVI
1	Bryssel	Handelsminister Ewa Björling	Presentation INTA
1	Bryssel	EU-minister Cecilia Malmström	Presentation AFCO
1	Bryssel	Integrations- och jämsällldhetsminister Nyamko Sabuni	Presentation FEMM
2	Bryssel	Bistandsminister Gunilla Carlsson	Presentation DEVE
2	Bryssel	Finansminister Anders Borg och kommun- och finansmarknadsminister Mats Odell	Presentation ECON
2	Bryssel	Socialminister Göran Hägglund och äldre- och folkhälsominister Maria Larsson	Presentation ENVI

2	Bryssel	Äldre- och folkhälsominister Maria Larsson	Presentation EMPL
2	Bryssel	Näringsminister Maud Olofsson	Presentation ITRE
2	Bryssel	Infrastrukturminister Åsa Torstensson	Presentation ITRE
2	Bryssel	Integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni	Presentation IMCO
2	Bryssel	Handelsminister Ewa Björling	Presentation IMCO
2	Bryssel	Jordbruksminister Eskil Erlandsson	Presentation AGRI
2	Bryssel	Jordbruksminister Eskil Erlandsson	Presentation PECH
2	Bryssel	Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth	Presentation CULT
2	Bryssel	Integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni	Presentation CULT
2	Bryssel	Utbildningsminister Jan Björklund	Presentation CULT
2	Bryssel	Justitieminister Beatrice Ask	Presentation JURI
2	Bryssel	Justitieminister Beatrice Ask	Presentation LIBE
2	Bryssel	Migrationsminister Tobias Billström	Presentation LIBE
2	Bryssel	Rättsråd Linalotta Petrelius-Ndisi	LIBE, presentation av rambeslutet om trafficking
3	Bryssel	Näringsminister Maud Olofsson	Presentation REGI
3	Bryssel	Arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin	Presentation EMPL
3	Bryssel	Statssekreterare Bettina Kashefi	Presentation EMPL
3	Bryssel	Högskole- och forskningsminister Tobias Krantz	Presentation ITRE
7	Bryssel	KUSP-ambassadör Olof Skoog	Presentation SEDE
15	Strasbourg	Statssekreterare Hans Lindblad	Plenum, presentation av rådets allmänna budget för 2010
15	Strasbourg	Migrationsminister Tobias Billström	Plenum, FRONTEX
15	Strasbourg	Kabinettssekreterare Frank Belfrage	AFET, presentation av resultatet från GAERC

16	Strasbourg	EU-minister, Cecilia Malmström	Plenum, inför G20-toppmötet
16	Strasbourg	Justitieminister, Beatrice Ask	Plenum, SWIFT
16	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, Östersjöstrategin
16	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, EU/Tadzjikistan
16	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, visa- liberaliseringar för Västra Balkan
16	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, muntlig fråga: situationen i Litauen
16	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, rådets frågestund
29	Bryssel	Konsumentråd Anders Dölling	IMCO, konsumenträttig- hetsdirektivet
29	Bryssel	Rättsråd Lars-Johan Lönnback	LIBE, etableringen av Europeiska byrån för samarbete i asylfrågor (EASO)
29	Bryssel	Rättsråd Annika Öberg	LIBE, inrättande av ett nätverk av sambands- personer för invandring
29	Bryssel	Ekonomiskt råd Gabriela Kalm	LIBE, Tullinformations- systemet
29	Bryssel	Rättsråd Nils Hänniger	LIBE, ackreditering av kriminalteknisk laboratorie- verksamhet
30	Bryssel	Statssekreterare Magnus Graner och Minna Ljunggren	LIBE, Stockholms- programmet
30	Bryssel	Statssekreterare Magnus Graner och Minna Ljunggren	FEMM, Stockholms- programmet och Lissabonfördraget
30	Bryssel	Rättsråd Leila El Fahimi	LIBE, visa- liberaliseringar
30	Bryssel	Rättsråd Åsa Webber	LIBE, rätten till tolkning och översättning i brottmål
30	Bryssel	Rättsråd Åsa Webber	LIBE, inrättande av Europeiska nätverket för förebyggande av

			brottslighet (EUCPN)
30	Bryssel	Ambassadör Jan Nordlander	DROI, mänskliga rättigheter i Ryssland
OKTOBER	Plats	Aktör	Anledning/ Programpunkt
5	Bryssel	Närings- och energiminister Maud Olofsson	REGI, Open Days
5	Bryssel	Rättsråd Hans G Nilsson	LIBE, Lissabonfördraget och det rättsliga området
5	Bryssel	Rättsråd Jonas Högström	JURI, delgivning av handlingar i mål och ärenden
5	Bryssel	Rättsråd Annika Öberg	LIBE, Schengenregelverket
6	Bryssel	Rättsråd Annika Öberg	LIBE, SIS II
6	Bryssel	Rättsråd Jonas Högström	LIBE, öppenhetsförordningen
6	Bryssel	Rättsråd Lars-Johan Lönnback	LIBE, Europeiska byrån för samarbete i asylfrågor (EASO)
6	Bryssel	Rättsråd Lars-Johan Lönnback	LIBE, Eurodac
6	Bryssel	Rättsråd Lars-Johan Lönnback	LIBE, Europol/Eurodac
6	Bryssel	Rättsråd Nils Hänninger	LIBE, Eurodac/Europol
6	Bryssel	Rättsråd Lars-Johan Lönnback	LIBE, vidarebosättningsprogram
6	Bryssel	Rättsråd Lars-Johan Lönnback	LIBE, skydd för tredjelandsmedborgare
6	Bryssel	Rättsråd Lars-Johan Lönnback	LIBE, Europeiska flyktingfonden
6	Bryssel	Ekonomiskt råd Gabriela Kalm	LIBE, Tullinformations-systemet
6	Bryssel	EU-minister Cecilia Malmström	REGI, Östersjöstrategin
6	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen COACP, Ola Sohlström	DEVE, Cotonou-avtalet
6	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen COAFR, Johan Ndisi	DEVE, situationen i Mauretanien
7	Bryssel	Statsminister Fredrik Reinfeldt	Plenum, Lissabonfördraget
7	Bryssel	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, Lissabonfördraget

7	Bryssel	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, situationen i Guinea
12	Bryssel	Infrastrukturminister Åsa Torstensson	ITRE, seminarium inledningstal
14	Bryssel	Statssekreterare Maria Åsenius	Konferens, Europa 70 år efter Molotov-Ribbentrop, inledningstal
14	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen MaMa, Anna Jardfelt-Melvin	Europa-parlamentets Israel-delegation
14	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen MaMa, Anna Jardfelt-Melvin	Europa-parlamentets Palestina-delegation
15	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen COEST, Martin Hagström	Europa-parlamentets Ryssland-delegation
15	Bryssel	Vice ordförande i rådsarbetsgruppen COEST, Martin Fredriksson	Europa-parlamentets Vitryssland-delegation
15	Bryssel	Ambassadör Lars-Erik Winberg	SEDE, seminarium om truppminor
15	Bryssel	Rättsråd Mirja Högström	LIBE, seminarium om varumärken
15	Bryssel	Sveriges representant Europol, Sören Clerton	LIBE, Europol
15	Bryssel	Rättsråd Leila El Fahimi	LIBE, viseringar
20	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, demokrati-uppbyggnad
20	Strasbourg	Miljöminister Andreas Carlgren	Plenum, COP15
20	Strasbourg	Statssekreterare Hans Lindblad	Plenum, EU:s budget 2010
20	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Intergroup Östersjön
21	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, förberedelser inför Europeiska rådet
21	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, EU:s utrikestjänst (EEAS)
21	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, transatlantiska förbindelser

21	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, rådets frågestund
21	Strasbourg	Statssekreterare Rolf Eriksson	Intergroup djurskydd
NOVEMBER	Plats	Aktör	Anledning/ Programpunkt
3	Bryssel	Enhetschef UD Mellanöstern- och Nordafrikaenheten, Robert Rydberg	Seminarium Medelhavsunionen
3	Bryssel	Ambassadör Medelhavsunionen, Per Carlsson	Seminarium Medelhavsunionen
4	Bryssel	Statssekreterare Eva Uddén Sonnégård	FEMM, mammalighetsdirektivet
4	Bryssel	EU-minister Cecilia Malmström	AFET, GAERC-rapportering
4	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen GAG, Johanna Brismar-Skoog	Seminarium om "Ungt ledarskap"
4	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen MaMa, Anna Jardfelt-Melvin	Europa-parlamentets Maghreb-delegation
4	Bryssel	Rättsråd Hans G Nilsson	LIBE, RIF och Lissabonfördraget
4	Bryssel	Rättsråd Jonas Högström	LIBE, öppenhetsförordningen
5	Bryssel	Rättsråd Åsa Webber	LIBE, överförande av lagföring i brottmål
5	Bryssel	Sveriges ledamot i Europol, Sören Clerton	LIBE, Europol
5	Bryssel	Rättsråd Åsa Webber	LIBE, EUCPN
5	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen RELEX, Therese Hydén	LIBE, Zimbabwe
5	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen RELEX, Therese Hydén	LIBE, Somalia
9	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen COTRA, Josefin Simonsson Brodén	Interparlamentariskt möte, Kanada
9	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen AVS, Ola Sohlström	DEVE, Cotonou-avtalet
10	Bryssel	Jordbruksminister Eskil Erlandsson	AGRI, Workshop gemensamma jordbrukspolitiken
10	Bryssel	Statssekreterare Magnus G Graner	LIBE, Workshop Copyright

11	Bryssel	Statsminister Fredrik Reinfeldt	Plenum, Europeiska rådet 29–30 oktober
11	Bryssel	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, Europeiska rådet 29–30 oktober
11	Bryssel	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, toppmöte EU-Ryssland 18 november
11	Bryssel	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, tjänstedirektivet
11	Bryssel	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, neurodegenerativa sjukdomar (Alzheimers)
12	Bryssel	Statssekreterare Magnus G Graner	Schuman Foundation
12	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen COASI, Charlotta Ozaki Macias	Interparlamentariskt möte, Malaysia
16	Bryssel	Biträdande ordförande KUSP, Carl Hartzell	SEDE, Somalia
16	Bryssel	Ambassadsråd utvidgning, Petra Lärke	Gemensamt parlamentariskt möte, EU-Island
17	Bryssel	Justitieminister Beatrice Ask	Gemensamt parlamentariskt möte, Stockholmsprogrammet
17	Bryssel	Försvarsminister Sten Tolgfors	SEDE
18	Bryssel	Kabinetssekreterare Frank Belfrage	AFET, GAERC
23	Strasbourg	Miljöminister Andreas Carlgren	ENVI
24	Strasbourg	Miljöminister Andreas Carlgren	Plenum, COP15
24	Strasbourg	Justitieminister Beatrice Ask och migrationsminister Tobias Billström	Plenum, Stockholmsprogrammet
24	Strasbourg	Migrationsminister Tobias Billström	Plenum, illegal migration från Afghanistan
24	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, rådets ansvarsfrihet 2007
25	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, förberedelser Europeiska rådet 10–11 december
25	Strasbourg	Utrikesminister Carl Bildt	Plenum, utvidgning

25	Strasbourg	Kommunikationsminister Åsa Torstensson	Plenum, våld mot kvinnor
25	Strasbourg	Kommunikationsminister Åsa Torstensson	Plenum, rökfria miljöer
25	Strasbourg	Utrikesminister Carl Bildt	Plenum, Somalia
25	Strasbourg	Ambassadör till Europarådet, Per Sjögren	Gemensamt parlamentariskt möte, Kroatien
25	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, rådets frågestund
30	Bryssel	Ordförande i råds- arbetsgruppen COHOM, Elinor Hammarskjöld	DROI, återrapportering
DECEMBER	Plats	Aktör	Anledning/ Programpunkt
1	Bryssel	Arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin	EMPL, återrapportering
1	Bryssel	Kulturråd Henrik Selin	CULT, återrapportering
2	Bryssel	Ambassadör (Armenien, Azerbajdzjan) Hans- Gunnar Adén	Parlamentariska Samarbets- kommittén, EU- Azerbajdzjan
2	Stockholm	Utbildningsminister Jan Björklund	CULT, återrapportering
3	Stockholm	Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth	CULT, återrapportering
3	Stockholm	Ungdomsminister Nyamko Sabuni	CULT, återrapportering
7	Bryssel	Finansminister Anders Borg	ECON, återrapportering
7	Bryssel	Justitieminister Beatrice Ask	JURI, återrapportering
7	Bryssel	Migrationsminister Tobias Billström	LIBE, återrapportering
7	Bryssel	Justitieminister Beatrice Ask	LIBE, återrapportering
9	Bryssel	Ambassadråd utvidgning, Petra Lärke	Europa- parlamentets Turkiet- delegation
9	Bryssel	Ordförande rådsarbetsgruppen för finansiella tjänster, Paulina Dejmek	European Finance Forum/CRIS, AIFM- direktivet
10	Bryssel	Utrikesminister Carl Bildt	AFET, återrapportering
10	Bryssel	Handelsminister Ewa Björling	INTA, återrapportering
10	Bryssel	KUSP-ambassadör Olof Skoog	SEDE, återrapportering
10	Bryssel	Ordförande i rådsarbetsgruppen AVS, Ola Sohlström	DEVE, Cotonou- avtalet

15	Strasbourg	Statssekreterare Hans Lindblad	Plenum, budget 2010
15	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, Mellanöstern
15	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, restriktiva åtgärder
15	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, öppenhetsförordningen
15	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, Georgien
16	Strasbourg	Statsminister Fredrik Reinfeldt	Plenum, svenska ordförandeskapet
16	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, Afghanistan och Pakistan
16	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, Vitryssland
16	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, Kongo
16	Strasbourg	EU-minister Cecilia Malmström	Plenum, rådets frågestund
16	Strasbourg	Ambassadör Europarådet, Per Sjögren	Interparlamentariskt möte, Serbien
16	Strasbourg	Ambassadör Olof Skoog	Arbetsgrupp Mellanöstern
16	Strasbourg	Ambassadör Jan Nordlander	DROI, mänskliga rättigheter i Ryssland och Centralasien
17	videolänk	Handelsminister Ewa Björling	IMCO, återrapportering
JANUARI	Plats	Aktör	Anledning/ Programpunkt
26	Bryssel	Jordbruksminister Eskil Erlandsson	AGRI, återrapportering
26	Bryssel	Infrastrukturminister Åsa Torstensson	TRAN, återrapportering
26	Bryssel	Näringsminister Maud Olofsson	REGI, återrapportering
27	Bryssel	Näringsminister Maud Olofsson och infrastrukturminister Åsa Torstensson	ITRE, återrapportering

Förteckning över Europaparlamentets ständiga utskott:

AFET – Utrikesfrågor
DROI – Mänskliga rättigheter
SEDE – Säkerhet och försvar
DEVE – Utveckling
INTA – Internationell handel
BUDG – Budget
CONT – Budgetkontroll
ECON – Ekonomi och valutafrågor
EMPL – Sysselsättning och sociala frågor
ENVI – Miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet
ITRE – Industrifrågor, forskning och energi
IMCO – Inre marknaden och konsumentskydd
TRAN – Transport och turism
REGI – Regional utveckling
AGRI – Jordbruk och landsbygdens utveckling
PECH – Fiskeri
CULT – Kultur och utbildning
JURI – Rättsliga frågor
LIBE – Medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor
AFCO – Konstitutionella frågor
FEMM – Kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män
PETI – Framställningar

Särskilda utskott:

CRIS – Finansiella, ekonomiska och sociala krisen

Bilaga 2 – Regeringskansliets officiella möten i Sverige under EU-ordförandeskapet

Skr. 2009/10:174

Bilaga 2

Mötesnamn	Start	Slut	Ansvarigt departement	Ort
Generaldirektörs- möte, Industrial Relations	2009- 06-04	2009- 06-05	Arbetsmarknads- departementet	Stockholm
Europeiska kommissionens besök i Stockholm	2009- 07-01	2009- 07-01	Statsrådsberedningen	Stockholm
Informellt möte för EU:s försvars- politiska direktörer	2009- 07-02	2009- 07-03	Försvarsdepartementet	Solna
Influensaberedskap och vidtagna åtgärder - vad har vi lärt och nästa steg	2009- 07-02	2009- 07-03	Socialdepartementet	Jönköping
Möte för fiskeri- direktörer	2009- 07-02	2009- 07-03	Jordbruksdepartementet	Ronneby
Informellt polchefsmöte	2009- 07-02	2009- 07-03	Utrikesdepartementet	Stockholm
Besök av Europaparlamentets talmanskonferens	2009- 07-06	2009- 07-06	Statsrådsberedningen	Stockholm
EU:s NGO-forum om de mänskliga rättigheterna	2009- 07-06	2009- 07-07	Utrikesdepartementet	Solna
Informellt möte med EPSCO-rådet (hälsoministrarna)	2009- 07-06	2009- 07-07	Socialdepartementet	Jönköping
New Worlds - New Solutions - Research as basis for developing Europe in a global context	2009- 07-07	2009- 07-08	Utbildnings- departementet	Lund
Informellt möte med EPSCO-rådet (arbetsmarknads- och social- försäkrings- ministrarna)	2009- 07-08	2009- 07-09	Socialdepartementet och Arbetsmarknads- departementet	Jönköping
Informellt möte i rådsarbetsgruppen för frågor om export av konventionella vapen (COARM)	2009- 07-10	2009- 07-10	Utrikesdepartementet	Stockholm
Kommittén för finansiella tjänster	2009- 07-09	2009- 07-10	Finansdepartementet	Solna
Coreper I och Mertens-resa	2009- 07-09	2009- 07-11	Statsrådsberedningen	Riksgränsen och Stockholm

Informellt KUSP-ambassadörmöte och informellt Nicolaidismöte	2009-07-13	2009-07-14	Utrikesdepartementet	Solna
Atomattachémöte	2009-07-13	2009-07-15	Miljödepartementet	Oskarshamn
Klimatworkshop	2009-07-13	2009-07-15	Miljödepartementet	Stockholm
Informellt möte med ministrarna för rättsliga och inrikes frågor	2009-07-15	2009-07-17	Justitiedepartementet	Stockholm
Informellt Relex-möte	2009-07-16	2009-07-17	Utrikesdepartementet	Solna
Informellt möte i EU:s politisk-militära grupp (PMG)	2009-07-16	2009-07-17	Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet	Solna
Coreper II och Antici-resa	2009-07-16	2009-07-18	Statsrådsberedningen	Linköping och Vadstena
Informal meeting - Directors-General for European Affairs	2009-07-20	2009-07-21	Statsrådsberedningen	Solna
Justice in the EU - from the citizen's perspective	2009-07-22	2009-07-23	Justitiedepartementet	Stockholm
Informellt möte med energi-ministrarna	2009-07-23	2009-07-24	Näringsdepartementet	Åre
Informellt möte med miljö-ministrarna	2009-07-24	2009-07-25	Miljödepartementet	Åre
Miljöattachémöte	2009-07-26	2009-07-08	Miljödepartementet	Solna
Informellt transportattachémöte	2009-07-27	2009-07-28	Näringsdepartementet	Nynäshamn
Läkemedelsuppföljning: Gemensamma möjligheter och utmaningar för Europa	2009-07-29	2009-07-29	Socialdepartementet	Solna
För en kreativ generation: Barn och unga i det nya kultur- och medielandskapet	2009-07-29	2009-07-30	Kulturdepartementet	Göteborg
Informellt möte för rådsarbetsgruppen för konkurrenskraft och tillväxt, rådsarbetsgruppen	2009-07-30	2009-07-31	Näringsdepartementet	Solna

för post samt rådsarbetsgruppen för tele-kommunikationer och informations-samhället				
The Knowledge Triangle Shaping the Future of Europe	2009-08-31	2009-09-02	Utbildningsdepartementet	Göteborg
Informell budgetkommitté	2009-09-02	2009-09-04	Finansdepartementet	Stockholm
Möte i kommissionens högnivågrupp för jämställdhetsfrågor	2009-09-03	2009-09-03	Integrations- och jämställdhetsdepartementet	Solna
Informellt möte med utrikesministrarna	2009-09-04	2009-09-05	Utrikesdepartementet	Stockholm
Informellt SCIFAMöte om EU:s gemensamma asylpolitik	2009-09-07	2009-09-08	Justitiedepartementet	Solna
Högnivåmöte: Visioner för biologisk mångfald bortom 2010 – Människor, ekosystemtjänster och klimatkrisen	2009-09-07	2009-09-09	Miljödepartementet	Strömstad
Öppenhet och klarspråk i EU	2009-09-08	2009-09-08	Justitiedepartementet	Stockholm
Informellt möte i rådsarbetsgruppen för exportkrediter	2009-09-09	2009-09-11	Utrikesdepartementet	Stockholm
Europeiska nätverket för förebyggande av brottslighet (EUCPN) - möte för de nationella företrädarna	2009-09-10	2009-09-11	Justitiedepartementet	Stockholm
Säkra produkter - en del av kärnan i EU:s inre marknad: Konferens om marknadskontroll och det fria varuflödet	2009-09-11	2009-09-11	Utrikesdepartementet	Solna
Konferens om det framtida ungdomspolitiska samarbetet i EU	2009-09-12	2009-09-14	Integrations- och jämställdhetsdepartementet	Stockholm
Informellt möte med jordbruksministrarna	2009-09-13	2009-09-15	Jordbruksdepartementet	Växjö

Informellt möte i kommittén för social trygghet	2009-09-14	2009-09-14	Socialdepartementet	Solna
Informellt möte för EU:s militärkommitté (EUMC)	2009-09-14	2009-09-15	Försvarsdepartementet	Karlskrona
Högnivåkonferens om Europas städer och den globala klimatutmaningen	2009-09-14	2009-09-15	Miljödepartementet	Stockholm
Konferens om hälsosamt och värdigt åldrande	2009-09-15	2009-09-16	Socialdepartementet	Solna
Innovativa stimulansåtgärder för utvecklandet av nya antibiotika	2009-09-17	2009-09-17	Socialdepartementet	Stockholm
Ministerkonferens om EU:s strategi för Östersjöregionen	2009-09-17	2009-09-18	Statsrådsberedningen	Stockholm
Law Enforcement Information Exchange and Modern Technology (COPE-09)	2009-09-18	2009-09-18	Justitiedepartementet	Solna
Informellt möte i EU:s kommitté för de civilrättsliga aspekterna av krishantering (Civkom)	2009-09-21	2009-09-22	Justitiedepartementet	Solna
Expertkonferens om alkohol och hälsa	2009-09-21	2009-09-22	Socialdepartementet	Stockholm
Vatten på land ger liv till havet	2009-09-21	2009-09-23	Jordbruksdepartementet och Miljödepartementet	Lund
Informellt möte med utbildningsministrarna	2009-09-23	2009-09-24	Utbildningsdepartementet	Göteborg
EFSA:s rådgivande grupp (Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet)	2009-09-23	2009-09-24	Jordbruksdepartementet	Solna
Generaldirektörerna för livsmedelsmyndigheterna inom EU, Heads of Agencies	2009-09-24	2009-09-25	Jordbruksdepartementet	Solna
Informellt möte med Europaparlamentet och kommissionen	2009-09-24	2009-09-25	Finansdepartementet	Stockholm

rörande EU:s årsbudget				
Informellt möte med försvars- ministrarna	2009- 09-28	2009- 09-29	Försvarsdepartementet	Göteborg
Möte för CREST och Forsknings- gruppen	2009- 09-29	2009- 09-30	Utbildnings- departementet	Kiruna
Rådsarbetsgruppen för tullunionen (tullagstiftning och policy)	2009- 10-01	2009- 10-02	Utrikesdepartementet och Finansdepartementet	Visby
Sportdirektörmöte	2009- 10-01	2009- 10-02	Kulturdepartementet	Solna
Informellt möte med finans- ministrarna	2009- 10-01	2009- 10-02	Finansdepartementet	Göteborg
From the Charter for Small Enterprises to the Small Business Act	2009- 10-05	2009- 10-07	Näringsdepartementet	Upplands Väsby
Toppmöte EU – Brasilien	2009- 10-06	2009- 10-06	Statsrådsberedningen och Utrikesdepartementet	Stockholm
Informellt möte i 133-kommittén (titulär)	2009- 10-06	2009- 10-07	Utrikesdepartementet	Solna
Generaldirektörs- möte för högre utbildning	2009- 10-06	2009- 10-07	Utbildnings- departementet	Kalmar
Naturvårds- direktörernas möte	2009- 10-07	2009- 10-08	Miljödepartementet	Abisko
Utrikesminister- trojka med Australien	2009- 10-08	2009- 10-08	Utrikesdepartementet	Stockholm
Informellt tjänstemannamöte om den kommunala nivån och EU	2009- 10-08	2009- 10-09	Finansdepartementet	Solna
Djurskydd med kvalitet i livsmedelskedjan	2009- 10-08	2009- 10-09	Jordbruksdepartementet	Uppsala
Generaldirektörs- möte för yrkesutbildning	2009- 10-10	2009- 10-13	Utbildnings- departementet	Västerås
Vad betyder jämförbarhet för ekonomisk tillväxt och sysselsättning?	2009- 10-15	2009- 10-16	Statsrådsberedningen och Integrations- och jämförbarhets- departementet	Solna
Arbetskrafts- invandring och dess utvecklingspotential i en tid av rörlighet	2009- 10-15	2009- 10-16	Justitiedepartementet	Malmö
8:e Europeiska rundabordskonferen- sen om fattigdom	2009- 10-15	2009- 10-16	Socialdepartementet	Stockholm

och socialt utanförskap				
Informellt möte med konkurrenskraftsministrarna	2009-10-15	2009-10-16	Näringsdepartementet	Umeå
Informellt möte med EU:s säkerhetspolitiska direktörer	2009-10-19	2009-10-20	Utrikesdepartementet	Solna
Chefsveterinärmöte (CVO)	2009-10-20	2009-10-23	Jordbruksdepartementet	Jönköping
European Development Days	2009-10-22	2009-10-24	Utrikesdepartementet	Stockholm
En gemensam referensram för europeisk avtalsrätt	2009-10-22	2009-10-23	Justitiedepartementet	Stockholm
Högnivåkonferens om utanförskapet	2009-10-26	2009-10-27	Socialdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet	Stockholm
Framtidens vägtransporter - säkra och miljövänliga	2009-10-26	2009-10-27	Näringsdepartementet	Göteborg
Sysselsättningskommitténs informella möte (EMCO)	2009-10-27	2009-10-28	Arbetsmarknadsdepartementet	Stockholm
Informellt möte i 133-kommittén för tjänster	2009-10-29	2009-10-30	Utrikesdepartementet	Solna
Narkotikasamordnarmöte	2009-11-02	2009-11-03	Socialdepartementet	Solna
Konferens om konsumenträttigheter	2009-11-04	2009-11-04	Integrations- och jämställdhetsdepartementet	Solna
European Competition Day	2009-10-07	2009-10-07	Näringsdepartementet	Upplands Väsby
Konferens om strategier för att bekämpa mäns våld mot kvinnor	2009-11-09	2009-11-09	Integrations- och jämställdhetsdepartementet	Solna
Visby Agenda: Creating impact for an eUnion 2015	2009-11-09	2009-11-10	Näringsdepartementet	Visby
Growing together for a sustainable Europe - Lokal och regional implementering av strategin för jobb och tillväxt efter 2010	2009-11-10	2009-11-11	Statsrådsberedningen	Göteborg
Skydda, respektera, åtgärda - konferens om företags sociala ansvar (CSR)	2009-11-10	2009-11-11	Utrikesdepartementet	Stockholm

MISSOC - (Mutual Information System on Social Protection)	2009-11-10	2009-11-11	Socialdepartementet	Stockholm
Polchefsmöte mellan EU och Ukraina (trojka)	2009-11-11	2009-11-11	Utrikesdepartementet	Stockholm
Konferens om yrkesutbildningens roll i förändring	2009-11-12	2009-11-13	Utbildningsdepartementet	Stockholm
Equality summit	2009-11-16	2009-11-17	Integrations- och jämställdhetsdepartementet	Stockholm
Konferens om könsskillnader i studieresultat	2009-11-17	2009-11-18	Utbildningsdepartementet	Uppsala
Toppmöte EU - Ryssland	2009-11-18	2009-11-18	Statsrådsberedningen och Utrikesdepartementet	Stockholm
Informellt möte med e-förvaltningsministrar samt e-förvaltningskonferens	2009-11-19	2009-11-20	Finansdepartementet	Malmö
Möte för den permanenta mellanstatliga arbetsgruppen "L'Europe de l'Enfance"	2009-11-20	2009-11-20	Socialdepartementet	Solna
Möte inom Nordliga dimensionen på viceministernivå	2009-11-12	2009-11-12	Utrikesdepartementet	Solna
Det Europeiska rättsliga nätverkets 33:e plenarmöte	2009-11-23	2009-11-24	Justitiedepartementet	Solna
Klimatsmart mat	2009-11-23	2009-11-24	Jordbruksdepartementet	Lund
Informellt möte med EU:s rådsarbetsgrupp för mänskliga rättigheter (COHOM)	2009-11-26	2009-11-27	Utrikesdepartementet	Solna
Vattendirektörernas och marina direktörernas informella möte	2009-11-29	2009-12-01	Miljödepartementet	Malmö
IMPEL-nätverkets 4:e Generalförsamling	2009-12-02	2009-12-04	Miljödepartementet	Solna
Det europeiska nätverkets för förebyggande av brottslighet	2009-12-09	2009-12-11	Justitiedepartementet	Stockholm

(EUCPN) årliga konferens. "Att förebygga brott och viktimisering bland barn och unga".				
23:e mötet för generaldirektörerna för civilskydd i Europeiska unionen, Europeiska samarbetsområdet, Kroatien, Turkiet och Makedonien	2009-12-10	2009-12-11	Försvarsdepartementet	Göteborg
53:e mötet för generaldirektörer i nätverket EUPAN	2009-12-10	2009-12-11	Finansdepartementet	Solna
Tillvarata den territoriella potentialen	2009-12-10	2009-12-11	Näringsdepartementet	Kiruna
Möte i Utbildningskommittén,	2009-12-14	2009-12-15	Utbildningsdepartementet	Solna
Nyanländas etablering - fokus incitament och arbete	2009-12-14	2009-12-16	Integrations- och jämställdhetsdepartementet	Malmö
Utrikesminister-trojka med Nya Zeeland	2009-12-15	2009-12-15	Utrikesdepartementet	Stockholm
Konferens om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter	2009-12-15	2009-12-16	Justitiedepartementet	Stockholm

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 31 mars 2010

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Olofsson, Odell, Ask, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Borg, Billström, Tolgfors, Krantz, Ohlsson

Föredragande: statsrådet Ohlsson

Regeringen beslutar skrivelse 2009/10:174 Redogörelse för det svenska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd andra halvåret 2009.